

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 88

София, сряда, 25 май

1932 г.

92. заседание

Петък, 20 май 1932 г.

(Открито от председателя А. Малинов в 16 ч. и 20 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Отр.		Отр.
Отпуски, разрешени на народни представители	1897	Законопроект за измѣнение и допълнение на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 от закона за митницитѣ и чл. 9 от закона за митническата тарифа и пр. (Второ четене) 1898	
Питане от народния представител К. Кършовски къмъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве относно нанасянето побой отъ полицията въ гр. Бѣла-Слатина на общинския съветникъ, избраникъ на Работническата партия отъ с. Камено-поле, Бѣлослатинско, Ангелъ Танчевъ, на 14 того, за да се застави да си подаде оставката. (Съобщение)	1897	Бюджетопроектъ за разходитѣ презъ 1932/1933 финансова година по Министерството на правосъдието. (Продължение разискванията, докладване и приемане)	1899
		Дневенъ редъ за следващото заседание	1923

Председателъ: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Богоевъ Борисъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Василевъ Ради, Велчевъ Иванъ, Влаховъ Димитъръ, Гаговъ Петъръ, х. Галибовъ Юсеинъ, Ганевъ Георги, Георгиевъ Павелъ, Джанкардашлийски Димитъръ, Димитровъ Захари, Докумовъ Борисъ, Ивановъ Запрянь, Игнатовъ Тодоръ, Илиевъ Илия, Илиевъ Стойко, Йонетовъ Георги, Качаковъ Йорданъ, Кирковъ Кирко, Колевъ Петко, Кораковъ Крумъ, Косачевъ Йорданъ, Кръстевъ Гето, Лоловъ Сава, Лунговъ Николай, Лѣкарски Иванъ, Маринчевъ Георги, Мартуковъ Алекси, Милановъ д-ръ Кънчо, Митовъ Генко, Мутафовъ д-ръ Христо, Орозовъ Александъръ, Пентиевъ Антонъ, Петковъ Борисъ, Петковъ Стефанъ, Радоловъ Александъръ, Рангеловъ Раденко, Родевъ Христо, Русевъ Иванъ, Симеоновъ Иванъ, Славовъ Кириль, Таслаковъ Цвѣтко, Ташевъ Димо, Томчевъ Ангелъ, Тотевъ Деню, Тошевъ Сава, Чернооковъ Георги, Чирпанлиевъ д-ръ Никола и Якимовъ Тодоръ)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. Стойчо Георгиевъ — 2 дена;
- На г. Стефанъ Петковъ — 2 дена;
- На г. Александъръ Пиронковъ — 1 день;
- На г. Ангелъ Томчевъ — 1 день;
- На г. Иванъ Русевъ — 2 дена;
- На г. Стефанъ Таковъ — 1 день;
- На г. Крумъ Кораковъ — 1 день;
- На г. Петко Стоевъ — 2 дена и
- На г. Петъръ Гаговъ — 4 дни.

Народниятъ представител г. Добри Свиначевъ моли да му се разреши 1-дневенъ отпускъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 54 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Добри Свиначевъ 1-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Христо Мирски моли да му се разреши 1-дневенъ отпускъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 23 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Христо Мирски 1-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Иванъ Симеоновъ моли да му се разреши 10-дневенъ отпускъ по болестъ. Ползувалъ се е досега съ 15 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Иванъ Симеоновъ 10-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Господинъ Лоловъ моли да му се разреши 2-дневенъ отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 31 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Господинъ Лоловъ 2-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Георги Радевъ Вангеловъ моли да му се разреши 20-дневенъ отпускъ по болестъ. Ползувалъ се е досега съ 12 дни отпускъ. Прилага медицинско свидетелство. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Георги Радевъ Вангеловъ 20-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постъпило питане отъ народния представител г. Крумъ Кършовски къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, въ което съобщава, че на 14 того общинскиятъ съветникъ, избраникъ на Работническата партия отъ с. Камено-поле, Бѣлослатинско, Ангелъ Танчевъ отишълъ свидетел по дѣло въ с. Габаре, сжщата околия. Понеже околийскиятъ началникъ въ Бѣла-Слатина е ималъ намѣрение да разтури общинския съветъ, който е въ ржцетъ на земледѣлцитѣ, и му е била необходима оставката на казания съветникъ,

сжият бива грабнат от полицията от улицата на с. Габаре и откаран в околийското управление в Бѣда-Слатина. Там е поканен „доброволно“ да си подаде оставката; като представител на една борческа партия, той отказал. През нощта на сжия съветник се на-нася жестоко побой по задните части на тѣлото и е бит немилоствито по стомаха. На сутринта бива изведен внѣ от града и оставен на произвола на сѣдбата. На 15 с. м. казаният общински съветник, едвам движещ се, е могъл да стигне до с. Габаре, на път за родното си село. В с. Габаре е бил освидетелствуван от д-ръ Симеонов, който му е дал и медицинско свидетелство.

На основание правилника за вътрешния ред на Народното събрание г. Крумъ Кършовски пита г. министра да му отговори: първо, известно ли му е това и докога ще продължават тия арести и изтезания на трудовите избраници, и второ, настоятелно искаме издирването и най-строгото наказание както на физическите побойници, така също и на тѣхните инспиратори.

Това питане ще се изпрати на г. министра на вътрешните работи и народното здраве, за да отговори.

Пристъпваме към първа точка от дневния ред — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 от закона за митниците и чл. 9 от закона за митническата тарифа на вносните стоки и пр.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за измѣнение и допълнение на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 от закона за митниците и чл. 9 от закона за митническата тарифа на вносните стоки; за измѣнение на ст. ст. 279, 393 и 512 на сжията тарифа и за измѣнение на забележка I към членъ единствен от закона за увеличение вносното мито на дървените материали“.

Председателъ: Моля отъзв г. г. народни представители, които приемат заглавието на законопроекта тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 1. Въ § 1 на закона за измѣнение и допълнение на чл. чл. 3, 210 и 280 от закона за митниците и чл. 9 от закона за митническата тарифа на вносните стоки се правят следните измѣнения и допълнения:

Замѣнява се:

Въ буква „а“:

1) „Каучукъ на листи и плочи“ съ „каучукъ суровъ или пречистенъ, както и листи и плочи отъ невулканизирани каучукъ и каучукови жици“.

2) „Прѣжда памучна мерсеризирана надъ № 32“ и „прѣжда памучна едножична надъ № 64“ съ „прѣжда памучна надъ № 24 (англ.)“.

3) „Прѣти, тель, плочи, листи и ленти отъ месингъ или бронзъ“ съ „метали и сплави: алуминий, никелъ, цинкъ, алжма, месингъ и бронзъ на плочи, прѣти, листи, ленти или тель“.

Въ буква „б“:

1) „Прѣжда памучна отъ № 28 (англ.) нагоре, изключая едножичната памучна прѣжда надъ № 64 (англ.)“ съ „прѣжда памучна отъ № 20 до № 24 (англ.) включително“.

Въ буква „в“:

1) „Изкуствена вълна“ съ „дребъ коприненъ; изкуствена вълна“.

2) „Прѣжда памучна отъ № 20 до № 28 (англ.) включ.“ съ „прѣжда памучна до № 20 (англ.) включително“.

Въ буква „д“:

„Листа желѣзни калайдисани“ съ думитъ „листа желѣзни калайдисани или пооловени“.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, виж прил. Т. I, № 73.

Въ буква „е“:

„Вълна влачена и вълна на ленти, небоядисана, памукъ суровъ, дрънканъ или влаченъ и всички останали безмитни вносни стоки“ съ „всички останали безмитни вносни стоки“.

Добавя се:

Въ буква „а“:

„Масло лено; масло терпентиново растително; маса целулозна; отпадъци хартиени; млѣко на прахъ; пиперъ черъ и бѣлъ; прѣжда памучна мерсеризирана отъ всѣкъкъ нумеръ; прѣжда всѣкаква пресукана съ естествена коприна; прѣжда отъ естествена коприна; терпентинъ минераленъ; трѣби месингови; ядки отъ фасъци и лешници; листа желатинови всѣкакви; вериги отъ неблагородни метали и сплави за приготвяне на бижутерийни ланцове; картонъ; пластъ за шапки“.

Въ буква „б“:

„Лѣкове; лешници; орѣхи кокосови; прѣжда вигония; стѣкла за прозорци; ядки отъ кокосови орѣхи“.

Въ буква „в“:

„Кабели; киселина солна; нишесте; платове всѣкакви; стеаринъ; трѣби медни; тель стоманена“.

Въ буква „г“:

„Вълна боядисана; газболъ; греди желѣзни; гуми растителни; дегра; карбонати: натриевъ, калциевъ, магнезиевъ; катранъ минераленъ; памукъ суровъ, дрънканъ или влаченъ; препарати за обезцѣвяване гликозата; стипци всѣкакви, семе отъ захарно цвекло; масло маслиново; мушамы на платъ“.

Въ буква „д“:

„Вълна влачена и вълна на ленти, небоядисана“.

Следъ буква „е“ следната забележка:

„Двужичнитъ и многожични прѣжди, получени отъ пресукването на различни едножични прѣжди, се облагатъ съ таксата, предвидена за най-високо обложената съставна жичка“.

Заличава се:

Въ буква „б“:

„Хартийна маса; отпадъци хартиени; листа алуминиеви съ дебелина до 3 м. м.; млѣко на прахъ; прѣжда памучна мерсеризирана до № 32 (англ.) включително; прѣжда отъ естествена коприна; месингови трѣби; пластъ за шапки“.

Въ буква „в“:

„Каучукъ суровъ“.

Въ буква „г“:

„Прѣжда памучна до № 20 (англ.) включително“.

Въ буква „д“:

„Вълна боядисана; нишесте картофено“.

Председателъ: Моля отъзв г. г. народни представители, които приемат чл. 1 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 2. Следъ п. 3 на § 1 отъ сжия законъ се прибавя новъ пунктъ 4:

Материалитъ, които се внасятъ по закона за извършване водопровода „Рила—София“.

Това положение има сила отъ 25 ноември 1931 г.“

Председателъ: Моля отъзв г. г. народни представители, които приемат чл. 2 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 3. Къмъ § 1 отъ сжия законъ се прибавя следната забележка II:

Постановленията са алинея първа от § 1 на настоящия закон се прилагат и за стоките, които по специални закони се освобождават не само от мито, но и от всички други данъци, такси и берии.

Тая забележка има сила от 25 ноември 1931 г.

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 3 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 4. Във четвъртата алинея на § 2 между думите: „случай“ и „10%“ се въвеждат думите: „една такса от“.

Това постановление има сила от 25 ноември 1931 г.

След същата алинея четвърта се добавят думите:

„Тая такса се събира върху теглото, което стоката е имала при изнасянето и не засяга стоките, които съ били временно изнесени преди 25 ноември 1931 г.“

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 3 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 5. Митото на ст. 279, буква „б“, п. 3, на митнишката тарифа за вносните стоки се намалява от 140 на 100 л. за 100 кгр.“

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 5 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 6. Статия 393 и буква „в“ на ст. 512 на същата таблица се изменят, както следва:

Ст. 393.

Плъст:

а) груба:

- 1) небродирана 100 кгр. 150 л.
- 2) бродирана 100 кгр. 250 „

б) фина:

- 1) небродирана, съ тегло на квадратен метър до 500 гр. вкл. 100 кгр. 1.200 л.
- 2) небродирана, съ тегло на кв. метър повече от 500 грама 100 кгр. 700 „
- 3) бродирана 100 кгр. 2.000 „

Ст. 512.

в) други:

- 1) употребявани — съ 16% върху стойността.
- 2) неупотребявани нови — съ 8% върху стойността.

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 6 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 7. Забележка I към член единствен от закона за увеличение вносното мито на дървените материали се отменя.“

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 7 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете) „Чл. 8. Настоящият закон има сила от 17 май 1932 г.“

Председателят: Моля отъзи г. г. народни представители, които приемат чл. 8 тъй, както се докладва от г. докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред: второ четене на законопроекта за бюджета на Държавата за 1932/1933 финансова година — продължение разискванията по бюджетопоекта за разходите по Министерството на правосъдието.

Има думата г. докладчикът.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Г. г. народни представители! Като докладчик на бюджетопоекта на Министерството на правосъдието, тръбва да дам някои обяснения по въпросите, които се повдигнаха въ бюджетарната комисия и тук от някои народни представители, които присъствуваха въ комисията и знаят защо съ разрешени така.

Първият въпрос, който се повдигна, е за она забележка въ бюджета, която била унищожавала несмъняемостта на нашето съдийство. За честта на Народния блок, за честта на болшинството тръбва да се признае, че никой никога не е мислил да унищожава несмъняемостта на съдните. Тая забележка, според декларацията, която направи г. министърът на правосъдието въ бюджетарната комисия, която вървято ще повтори и днесъ предъ васъ, има съвсемъ другъ смисълъ. Тя е поставена по-скоро да запази добрите съдии на служба.

Т. Къчевъ (д. ст): Много относително е това понятие „добритъ“.

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л): Не е относително, защото не живеемъ при управлението на Сговора. — Ние смятаме, че по такъв начинъ можемъ да очистимъ ония плевели, който е билъ допустнатъ презъ 8-годишното управление на Демократическия сговоръ, не въ смисълъ политически, но че съ назначени хора, които не би тръбвало да седатъ на съдийската скамейка. Не току-така лесно би поелъ отговорността г. министърът на правосъдието да посегне върху известни личности или по-скоро да унищожи тяхната несмъняемостъ като съдии. Но ще се съгласие, когато въ закона за устройството на съдилищата не съществува членъ, споредъ който, при съкращение на бюджета, да бждатъ уволнявани съдии, налага се, необходимо е да съществува една такава забележка, по силата на която да може да бждатъ отстранени отъ съдебното ведомство ония, които заслужаватъ.

Т. Къчевъ (д. ст): Много несъстоятелна теза.

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л): Върно е, че погледнато строго, това е едно посъгане на принципа за несмъняемостта на съдните. Но азъ питамъ господата отсамъ (Сочи сговористите), който правятъ реплика, дали въ тяхния законъ за бюджета не съществуваше специаленъ членъ, който даваше право на тяхните министри при съкращаване на известни служби да избиратъ лицата, които тръбва да се уволняватъ? Така е било винаги, така и ще продължава. Когато г. министърът на правосъдието иска да се постави тая забележка — която както той, така също и комисията се съгласи да мине въ закона за бюджета на държавата, като я премахнахме отъ бюджетопоекта на Министерството на правосъдието — съ това не се цели да се посегне на несмъняемостта на съдните, но да може да се направи единъ подборъ, да може, ако има да се правятъ съкращения въ някои съдъ, където всички съдии съ способни, да не се посегне върху тях, но да се посегне върху съдии въ другъ съдъ, където, поради стеклите се обстоятелства, не съкращаваме, не има хора за съкращаване. Това е смисълътъ и значението на забележката и това е, което иска г. министърът на правосъдието.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Бива ли така да приказвашъ! Юристъ си! Срамота е това, което приказвашъ!

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л): Кажете, г. Смиловъ, защо е срамота? Вие поне сте либералъ — кажете кога либералите съ посегнали върху несмъняемостта на съдните?

Б. Смиловъ (нац. л. о): Единъ правникъ не бива да приказва подобни глупости!

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л): Като хвърляте петно върху Либералната партия, къмъ която и Вие, г. Смиловъ, сте се числили, кажете, кога тя е посегнала върху несмъняемостта на съдните?

Б. Смиловъ (нац. л. о): Това е уникамъ законодателство.

Докладчик Н. Гавриловъ (нац. л.): Казвамъ, не трѣбва да се смѣта, че съ тая забележка се цели да се унищожи несмѣняемостта на сѣдиитѣ.

Н. Стамболиевъ (з): Отсамъ се приказва какъ г. Долбински е билъ уволненъ телеграфически следъ 9 юний презъ ваше време, г. Смиловъ, като министъръ на правосѣдието.

Б. Смиловъ (нац. л. о): Както преди 9 юний.

С. Таковъ (з): Какъ е било? Я разправете!

Т. Бошнаковъ (з): Г. Смиловъ! Поне по този въпросъ се засрамете и мълчете.

Председателъ: (Звъни)

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Вториятъ въпросъ, който се повдигна въ бюджетарната комисиия, бѣше тоя за съкращаването на секретаритѣ въ окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища и въ Касацiонния сѣдъ.

Т. Кичевъ (д. сг): Измѣнете закона за устройството на сѣдилищата, а не съ забележка въ бюджета да го измѣните.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Г. г. народни представители! Тогава, когато всички желаеъ да се направятъ известни икономии, тогава, когато министърътъ на правосѣдието ви поднася тия икономии, които могатъ да бѣдатъ направени въ бюджета на Министерството на правосѣдието, безъ да пострада правораздаването, когато, както той обясни въ бюджетарната комисиия, това не го прави по свой личенъ починъ, а възъ основа на докладитѣ на всички ония, които се смѣтатъ отговорни за правилния вървежъ на правораздаването въ страната, азъ мисля, че вие не бихте смѣтнали, че тукъ има нѣщо, съ което министърътъ на правосѣдието желае да турне прѣчка въ правилното правораздаване.

Третиятъ въпросъ, който се повдигна сѣщо така въ бюджетарната комисиия, бѣше тоя за предвидения въ бюджета кредитъ за затворитѣ. Азъ съмъ длъженъ да дамъ едно уяснение по този въпросъ, защото отъ членъ на болшинството се каза: „Какви сѣ тия разходи отъ 7 милиона лева, които се даватъ за затворитѣ!“ Г. г. народни представители! Ако ви кажа, че затворитѣ въ България, поради тѣхната организация, поради стопанската дейность, която проявяватъ, даватъ единъ приходъ на държавата отъ 18.222.240 л., вие ще се съгласите, че е не само необходимо, но е и малкъ кредитътъ отъ 7 милиона лева, който се предвижда за поддържане на затворитѣ. И азъ смѣтамъ, че тая демагогия, която се прави тукъ, трѣбва да се остави безъ внимание.

Това сѣ тритѣ въпроса, които бѣха повдигнати въ бюджетарната комисиия, които тя разреши съ измѣненята, които направи въ самия бюджетопроектъ.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Вземамъ последенъ думата по поставения на разискване бюджетопроектъ. Най-напредъ азъ искамъ да съобща, че нѣмамъ намѣрение да държа речъ, а ще искамъ само въ нѣколко минути да направя нѣколко бѣгли бележки върху въпроситѣ, които изникнаха при разискванията. И това не отъ желание само да икономисамъ време на Парламента, но защото смѣтамъ, че ние нѣмаме право да говоримъ по отдѣлнитѣ бюджетопроекти повече отъ 20 минути. И този е първиятъ въпросъ, на който азъ спирамъ вниманието и на почитаемото председателство. На дневенъ редъ е второто четене на законопроекта за бюджета на държавата за финансовата 1932/33 г., конкретно бюджетопроектътъ на Министерството на правосѣдието; следъ малко ще дойде бюджетопроектътъ на Министерството на външнитѣ работи, на смѣтнитѣ палати и т. н., а, съгласно чл. 15 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, при второто четене на законопроектитѣ може да се говори само по 20 минути, а пъкъ виждате, ние се ангажирахме въ дълги и не позволенни отъ вътрешния правилникъ дебати.

Г. г. народни представители! Бюджетопроектътъ на Министерството на правосѣдието е отражение на общата политика на правителството, което внася своя законопроектъ за бюджета на държавата, по който законопроектъ се направи обширно изложение отъ г. министра на финанситѣ.

Правосѣдието трѣбва да отговаря на следнитѣ три условия: то трѣбва да бѣде евтино, то трѣбва да бѣде бързо, то трѣбва да бѣде и стабилно, трѣбва да бѣде гарантирано. Евтинията въ правосѣдието се постига съ нѣколко сѣдства: на първо мѣсто, съ размѣра на плащанитѣ сѣдебни мита и берии. Тази материя се урежда съ закона за гражданското сѣдопроизводство. Трѣбва да констатираме, че въ последнитѣ 2-3 години, следъ новитѣ измѣнения на закона за гражданското сѣдопроизводство, ние имаме сравнително поевтиняване на правосѣдието. Ние, обаче, трѣбва да се стремимъ, щото то да стане колкото е възможно по-евтино, а особено трѣбва да се стремимъ, щото този видъ искове, които иматъ малкъ материаленъ интересъ, които сѣ искове на хора на труда, на хора икономически съвършено слаби, които сѣ обектъ на интереси на най-слабитѣ икономически слоеве въ нашата страна, да бѣдатъ освобождавани отъ всѣкакви сѣдебни такси, берии и мита, за да може правораздаването за тази категория български граждани да бѣде възможно най-достъпно, да бѣде наистина сѣдство за реализиране на тѣхнитѣ граждански права. Евтиностъ въ правосѣдието, г. г. народни представители, може да се постигне и чрезъ създаване на възможно повече сѣдилища; евтиността въ правосѣдието може да се постигне и съ тѣй нареченитѣ подвижни сѣдилища. Въобще нѣколко начини има, чрезъ които можемъ да се доближимъ до възможно най-евтино правораздаване.

Вие виждате, че въ бюджетопроекта, който ни се представя за гласуване, тия начини не се предвиждатъ, такава политика не се провежда. Но нека тутакси кажа, г. г. народни представители, че това е не защото правителството, респ. г. министърътъ на правосѣдието има други схващания, но затуй, защото политиката на цѣлото правителство се движи подъ единъ единственъ знакъ днесъ, именно — знакътъ на възможно най-големитѣ икономии въ разходния бюджетъ на държавата. И затуй много добре съзнавани нужди, много добре преценявани интереси не могатъ да получатъ удовлетворение въ бюджета, не могатъ да получатъ задоволяване съ бюджета, който е сложенъ на ваше разглеждане и на ваше одобрение.

Бързината въ правосѣдието, г. г. народни представители, ще се постигне чрезъ създаване на подходящитѣ процесуални правила. Ние и въ това отношение имаме единъ напредѣкъ. Тепърва ще има да се загрижи управлението — и трѣбв да се загрижи — да направи колкото е възможно по-бързо правосѣдието, било гражданското, било углавното, за да може авторитетътъ на закона навреме да се наложи и да може легитимниятъ интересъ, граждански, мораленъ, или углавно-правенъ, да бѣде овреме задоволенъ. Късно даденото правосѣдие, г. г. народни представители, може да внесе и внася — констатирано е, че внася — едно разочарование въ правосѣдието на гражданството. Бързото правосѣдие е втората целъ, къмъ която трѣбва да се стреми едно модерно, едно демократично управление, ако наистина иска да култивира по-големо и по-здраво правосѣзание въ гражданството.

Третото условие, на което трѣбва да отговаря правораздаването, е да бѣде то гарантирано. Тази гаранция въ правораздаването се постига на първо мѣсто чрезъ сѣдийския стабилитетъ: стабилитетъ материаленъ и стабилитетъ, както се каза вече отъ преждоговорившитѣ, мораленъ — сиречъ, да бѣде сѣднията гарантиранъ както въ своето материално съществуване, така и въ своя правственъ сѣдийски животъ, въ своя мораленъ сѣдийски животъ, да не бѣде той засегнатъ въ съвѣстѣта си, като бѣде тормозенъ, като бѣде изложенъ на страха, че може въ всѣки моментъ да рискува своето мѣсто, своето професионално спокойствие, ако реши едно дѣло не по угодата на този или онзи.

Сѣдийската несмѣняемостъ не е нѣщо извоювано по каприза на тая или оная партия. Сѣдийската несмѣняемостъ не е лозунгъ на тая или оная партия. Сѣдийската несмѣняемостъ е една жизнена необходимостъ на човѣшкото общжитие, което ние днесъ не можемъ да си представимъ иначе, освенъ организирано въ единъ правовъ редъ, освенъ организирано на единъ правни начала, освенъ организирано по начинъ такъвъ, щото правата на гражданитѣ, лични и политически, да бѣдатъ най-широко гарантирани. Нѣмате ли сѣдия, гарантиранъ въ неговата професионална сѣдийска дейность, нѣмате ли сѣдия, поставенъ при условия да работи спокойно, по своята съвѣстъ, вие никога не можете да разчитате, вие никога не трѣбва да разчитате на едно гарантирано, на едно сигурно правораздаване. И затуй осветената съ нашия законъ за устройството на сѣ-

сдилищата несмъняемост на сждиата трѣва да бжде та-
чена, безусловно тачена отъ всички управления, трѣва да
бжде тачена отъ всички политически партии, трѣва да
бжде тачена отъ всички министри на правосъдието.

Въ бюджетопроекта на Министерството на правосъ-
дието има една забележка, която даде поводъ да се при-
казва доста много. Нека и на мене бжде позволено,
г. г. народни представители, да кажа нѣколко думи по
този въпросъ.

Касае се до оная забележка, която дава право на г. ми-
нистра на правосъдието да освобождава отъ длъжностъ
сждии и прокурори въ сдилищата, въ които не се пред-
виждатъ съкращения на сждиитѣ. Тази забележка, тъй
както е редактирана, дава поводъ да се смѣта, че мини-
стерътъ на правосъдието би могълъ да посегне върху сж-
дийската несмъняемостъ. Кожото и да е нескромно, нека
кажа, че азъ бѣхъ първиятъ, който повдигнахъ въ бю-
джетарната комисиия въпросъ за премахването на тая за-
бележка или за нейното преработване, защото днеш-
ното XXIII-то Народно събрание и днешното управление
на Народния блокъ не може да допусне да се посѣга
върху сждийската несмъняемостъ.

Но, за честта на г. министра на правосъдието, нека
кажа, че предъ всички членове отъ бюджетарната коми-
сия въ сжция моментъ той се изясни и даде да се раз-
бере, че е чуждъ на тази идея, че той еднакво съ всички
тачи сждийската несмъняемостъ, че той разбира необходи-
мостта отъ тази несмъняемостъ и нѣма намѣрение да
посѣга върху нея.

Т. Къчевъ (д. ср): Г. Гавриловъ заяви, че съ тази за-
бележка ще се чистятъ плѣвели. Какви плѣвели ще се
чистятъ?

П. Деневъ (р): Г. Теодоси Къчевъ! Вие доста неспо-
койно, така да кажа, сте възприели казаното тоже доста
непокойно отъ г. Гавриловъ, но и г. Гавриловъ каза това,
което казвамъ и азъ сега.

Т. Къчевъ (д. ср): Много жалко е, ако и Вие схващате
работата така, както я схваща г. Гавриловъ.

П. Деневъ (р): Касае се за следващото. Съгласно бю-
джетопроекта, ще бждатъ съкратени около 13 сждии, чле-
нове на окръжни сдилища, ще бждатъ съкратени и
двама или трима сждии, членове на апелативни сдилища
— или общо ще бждатъ съкратени около 14—15 сждии.
Целта, която се преследва отъ г. министра на правосъ-
дието, е да може тѣзи 15 сждии да бждатъ взети отъ
цѣлия сждийски корпусъ, уволненията да не бждатъ тъкмо
отъ ония сдилища, въ които ставатъ съкращения, но да
може този общъ брой отъ 15 сждии да бжде взетъ отъ
общия брой на сждиитѣ въ респективнитѣ окръжни и апе-
лативни сдилища.

Пита се сега — понеже това ще стане — има ли нѣкой
отъ васъ да оспори правото на г. министра да уволни
15 души сждии, ако бюджетопроектътъ се приеме въ този
му видъ, въ който е представенъ тукъ? Никой нѣма да
оспори това право на г. министра. Въпросътъ е, какъ да
се процедира, какъ да се взематъ тѣзи 15 сждии; . .

Нѣкой отъ лѣвницата: И кои да бждатъ тѣ.

П. Деневъ (р): . . дали по изборъ на г. министра на
правосъдието между всички сждии въ царството, дали по
изборъ на г. министра отъ респективния сждъ, въ който
става съкращение, или же по представление на самитѣ
сдилища, въ които ще става съкращение, или по пред-
ставление на по-висшата инстанция въ апелативния районъ,
където става съкращение и т. н.

Ето върху този въпросъ ние мислихме въ бюджетар-
ната комисиия, върху този въпросъ ние мислихъ и днесъ.
И молимъ и васъ, оппозицията — които, за ваша честъ, де-
кларирате, че толкова много милѣте за сждийската не-
смъняемостъ — да помислите и вие и да дадете идея,
каква редакция, какъвъ текстъ трѣва да се даде, за да
се разреши въпросътъ най-правилно, съ огледъ да се га-
рантира сждийската несмъняемостъ.

Министеръ Д. Върбенювъ: По-сигурно срѣдство би
било основаването на единъ институтъ за самоубийство на
прокурори.

Т. Къчевъ (д. ср): (Къмъ оратора) Тази редакция,
която Вие давате, съвсемъ не отговаря на това, което
говорите.

П. Деневъ (р): Г. Теодоси Къчевъ! Азъ казахъ, че ние
по начало решихме този въпросъ да бжде разрешенъ не

съ бюджета на Министерството на правосъдието, а съ за-
кона за бюджета на държавата; както тамъ има редъ по-
становления отъ общъ законодателенъ характеръ, така и
тази материя, която засѣга закона за сждоустройството,
да бжде уредена тамъ. Но народното представителство
отъ болшинството, безъ изключение, и министерътъ на
правосъдието, иматъ туй разбиране — че тѣзи 15 души
сждии, които се уволняватъ, трѣва да бждатъ взети отъ
сдилищата, въ които ставатъ вече съкращения, или из-
между сждиитѣ общо, но въ никой случай съкращенията
да не ставатъ съ цената на административенъ произволъ,
а да станатъ или по представление отъ сдилищата, или
по изборъ на г. министра. Въ всѣки случай трѣва да се
намѣри начинъ, по който сждиитѣ, които трѣва да бж-
датъ съкратени, да бждатъ освободени отъ длъжностъ,
но безъ да може да се посегне безразборно на сждий-
ския персоналъ.

Вие виждате, г. г. народни представители, че никой не
е чуждъ на идеята да се гарантира и въ този случай не-
смъняемостта. Защото самиятъ този случай е болезненъ,
защото той ще донесе не само уволнения, а ще донесе и
промѣнения отъ сждъ въ сждъ, а съгласно закона за
сждоустройството премѣстване отъ сждъ въ сждъ, безъ
съгласието на сждиата и безъ повишение, тоже не може
да става. Ако наистина сж нуждни съкращения, никой,
който наистина почтено третира тая материя, нѣма да
излѣзе да поддържа, че тия съкращения не трѣва да
станатъ; обаче по никакъвъ начинъ при тия съкращения
не трѣва да бжде посегнато на принципа за несмъняе-
мостта, прокаранъ въ закона за сждоустройството. За-
конътъ за сждоустройството казва, че единъ сждия може
да бжде уволненъ по дисциплинаренъ редъ и поради
предѣлна възраст. Тукъ нѣмашъ предѣлна възраст,
нѣмашъ и случай за дисциплинарно уволнение, а имашъ
специаленъ законъ, какъвто е законътъ за бюджета, и ще
уволнявашъ възъ основа на него. Но когато имашъ дълго-
годишни сждии, които иматъ право на пенсия и които
могатъ вече безболезнено да се уволнятъ, или пъкъ
такива, които 5—6—8 години не сж представлявани за по-
вишение, защо нѣма да дадешъ право на министра да ги
уволни, или на респективната инстанция, на самия сждъ,
да ги представи за уволнение? Положението е изключи-
телно и по изключителенъ начинъ ще се приложи въ тоя
случай законътъ за сждоустройството.

Азъ не се съмнявамъ, г. г. народни представители, че
самиятъ министъръ ще направи декларация и ще успокои
и най-неспокойнитѣ, какво наистина ще се намѣри нѣка-
къвъ начинъ, за да се приложи бюджетътъ, безъ да бжде
посегнато върху сждийската несмъняемостъ, за която
абсолютно всички еднакво държатъ.

Критикувайки бюджетопроекта, нѣкои отъ г. г. оратори
сѣмѣтнаха за полезно, сѣмѣтнаха, че изпълняватъ своя
свещенъ дългъ на депутати, на народни представители,
да обърнатъ вниманието на народното представителство
върху една неправда въ бюджетопроекта, изразена въ
това, че сждиитѣ получавали високи заплати. Тукъ се ви-
зираше по-специално председателътъ на Върховния касаци-
оненъ сждъ, който, единъ единственъ, билъ нѣкакси
облагодетелствуванъ, като му била предвидена заплата
14.600 л. — която фактически, като се приспадатъ отъ нея
удържкитѣ, е 11.000 л.

Г. г. народни представители! Безъ да искамъ да турямъ
подъ подозрение чистокръвността на съображенията, по
които се прави тази критика, безъ да искамъ да подози-
рамъ, че съ нея се преследватъ ефекти въ респективнитѣ
села и околии, където се подвизава този или онзи депу-
татъ, азъ смѣтамъ, че ние сме длъжни да си уяснимъ по
съвѣстъ, въ какво може да се оспори правото на българ-
ския сждия, следъ 30-годишна работа да получава 10—12
хиляди лева месечна заплата! Ако единъ дѣловодителъ
на селска кооперация има право да претендира и да по-
лучава заплата 4.000 или 4.500 л.; ако единъ секретаръ-
бирникъ на селска община има право да получава за-
плата 4.000 л.; ако още много и много държавни и об-
ществени служители отъ тая категория иматъ право да
получаватъ заплати въ тоя размѣръ — азъ смѣтамъ, че
българскиятъ апелативенъ сждия, българскиятъ касаци-
оненъ сждия, председателътъ на отдѣление въ апелативенъ
сждъ и въ Върховния касационенъ сждъ и първиятъ
председателъ на този сждъ иматъ право да получаватъ
поне два пѣти повече заплата отколкото дѣловодителътъ
на кооперацията или селскиятъ секретаръ-бирникъ.

Г. г. народни представители! Има въпроси, съ които
наистина по никой начинъ не трѣва да се спекулира. Та-
къвъ единъ въпросъ е и този. Вие знаете, че ако се касае
да отговоримъ на единъ нашъ ангажментъ, публично
поетъ, ако се касае до едно задължение, което народното
представителство отъ Народния блокъ и правителството

на Народния блок имат към българското гражданство — а именно да пестят — вие знаете, че само преди няколко месеца ние гласувахме закон за процентно намаляване на заплатите. Тогава, като временна мярка, а днес съгласно закона за бюджета, като постоянна мярка, ние прокарвахме това процентно намаляване на заплатите и, следователно, заплатите на държавните служители, едни съ 10%, други съ 15%, съ вече намалени. По този начин ние изпълнихме почтено и коректно не само нашия ангажмент към избирателите, към народа, а ние изпълнихме по съвест и съзнание нашия дълг към държавата, като намалихме нейните разходи чрез намаляване заплатите на чиновниците. Казвам, ние направихме това достойно и по съвест, за да няма нужда да се излагаме съ недостойна критика върху едно легитимно право на служителите по правосъдието.

Когато се говори по този въпрос, някои народни представители смятат, че е обществено оправдано и че е политически полезно да правят екскурзии в миналото. Г. г. народни представители! Съ съзнание на това, което казвам като предупреждение, като молба и като апел, аз моля тия наши другари да престанат съ тези екскурзии, защото не стига само да се правят декларации, че се хвърля було на миналото, но трябва наистина хвърленото було да се не повдига, да се не разбулва. А мене лично ми прави впечатление, че нервно тук, от трибуната — и вчера това пак се направи — се е разбулвало булото, хвърлено на миналото. Това не бива да става. Ние можем да говорим по политиката на днешния коалиционен кабинет — ние аслож говорим днес по политиката на този кабинет — и когато говорим по нея, г. г. народни представители, ние трябва да държим добра сметка за всичко онова, което представлява управлението, за общите идеи, които го ръководят, за неговия състав. И нека наистина дадем примър, че не желаем да разбулваме миналото, а че искаме да хвърлим дебела и тъмна сѝка върху това минало, за да не търсим въ него поводи за нови ежби, за нови крамоли.

Бюджетът на Министерството на правосъдието е съставен под общия знак на икономията. Съкращения има; и тези съкращения, г. г. народни представители — нека кажа, въ отличие малко от разбиранята на моя приятел г. Кантарджиев — аз ги намирам не за наложителни.

А. Кантарджиев (д): Не за наложителни, а за възможни.

П. Денев (р): ... въ смисъл не че ако има, напр., въ Върховния касационен съд шест отделиения, или ако въ окръжните съдилища има, да речем, по седем служители, че има нещо артъкъ. Не. Но ако бждат запазени сегашните състави, сегашният брой, ако бждат даже увеличени съдиите и съставите, ние пак не ще задоволим напълно нуждите на нашето правосъдие. Но като казвам това, то не значи, че аз не одобрявам бюджетопоекта. Ние го одобряваме и ще го гласуваме, защото сме съ съзнанието, че и министърът на правосъдието, въ стил, въ хармония съ всички свои колеги и съ общата политика на правителството, трябва да постигне, да направи известни икономии въ своя ресор, на ако шете и съ цената на малко омжчяване на функциите на неговото министерство, респективно на българските съдилища. Може би вследствие на тия съкращения работата въ нашите съдилища малко ще се поомжчи, самите съдилища малко ще се поотрудят, ще работят малко повече, отколкото е позволено за един квалифициран труд, какъвто е съдийският, но това се налага поради факта, че без тия икономии не можем да имаме един реален бюджет, и поради факта, че съ тия бюджетни икономии ще можем да свалим що-годе от тежкото данъчно бреме на българския избирател.

Ето защо, като съжалявам — и като заявявам, че трябва да скърбим за това — че ние намаляваме състава на Касационния съд, че намаляваме броя на съдиите и даже съкращаваме някои мирови съдилища, ние ще гласуваме, казвам, бюджетопоекта, защото сме съ убеждението, че само такъв може да бжде бюджетопоектът за 1932/1933 финансова година.

Направиха се нещастни опити от няколко мѣста — един съ заобикалки други съ прямота, отиваща до цинизъм — да хвърлят подозрение и упръкъ върху българското правосъдие. На тия господа, на първо мѣсто на тия там (Соци работниците), ще припомним, че не минава месецъ въ нашите съдилища да няма по 2—3 оправдателни присъди по закона за защита на държавата, по който съ обвиняеми обикновено другарите на работническите депутати. Месецъ не минава въ Софийския окръ-

жен съдъ да няма по няколко такива оправдателни присъди. Това класово правосъдие, което вие така порицавате, срещу което съ цинизъм се нахвърляте; този „инструментъ на буржоазното капиталистическо общество“ се отнася съ всичкото съзнание на своя човѣшки и професионален дълг, разглеждайки обвинителния материал, който му се дава, и казва по съвест и по закон своята дума.

Х. Трайковъ (раб): Както вчера — няколко души съ осждени на 3, 5 и 7 години затворъ.

П. Денев (р): Кой отъ васъ може да се похвали, или по-право, кой отъ васъ може най-малко да ме увѣри, че би могло въ вашия мечтанъ режимъ — при който не законъ, не традиция, не правни норми, но при който единствено интересът на революцията съ мѣрдованни при определяне виновността — че би било възможно оправдането на единъ буржоа въ вашия мечтанъ режимъ, тамъ където не законъ, не правни норми, но където единствено картеници, единствено парабели, единствено шпаги, сабли и щикове дирижиратъ отношенията между ония, които съ начело на диктатурата, и ония, които съ под диктатурата?

К. Русиновъ (раб): Както вие правихте презъ 1925 г. Радикалски глупости!

П. Денев (р): Кой може да каже това? И вие, когато съ единъ нечуванъ цинизъм заявихте, че ще наложите на този Парламентъ, ...

К. Русиновъ (раб): Лицемерите предъ цѣль народъ.

Председателъ: (Звъни)

П. Денев (р): ... респективно на обществото, нѣкакви ваши порядки и нѣкаква желана отъ васъ амнистия, вие злоупотребявате наистина съ едно, бихъ казалъ, овчедупие, което това буржоазно общество проявява къмъ васъ, джелатитъ на цѣлото човѣчество.

А. Бояджиев (раб): Сертъ радикалъ, брей!

П. Денев (р): Затова, г. г. народни представители, когато се говори за устройството на съдилищата; когато се говори за гарантирано правосъдие, за гарантиранъ stabilitet на съдиите, ние трябва да имаме предъ видъ — всички ние, отъ всички групи, отъ всички партии, включително и ония, които така жестоко се отнасят къмъ правосъдието — трябва да имаме предъ видъ, че въ туй правосъдие именно е гаранцията за добрия редъ въ страната; ...

К. Русиновъ (раб): Е гаранцията на капитализма.

П. Денев (р): ... че туй правосъдие е, което крепи надеждите въ това общество.

Н. Алексиев (з): Отче! Тукъ не си правъ. Правосъдието си е правосъдие, безразлично на какво общество служи. На законите то служи.

Н. Гашевски (нац. л): Дежуренъ е и трябва да се обажда.

К. Русиновъ (раб): По-скоро ще дойде това, отъ което се боите.

П. Денев (р): Г. г. народни представители! Нашето правосъдие може да се гордѣе и съ своята самостоятелност, и съ своята независимост, но най-паче то може да се гордѣе съ своята честност. Ако има дейност, която да не е турена подъ подозрението на гологана, на користъта, на корупцията, това е, г. г. народни представители, дейността на българския съд, това е дейността на българските съдилища, това е българското правосъдие. Ние трябва да държимъ добра сметка за този фактъ.

Ние ще гласуваме бюджетопоекта съ съзнанието, че ще допринесемъ за все по-голямото и по-голямо закрепване на правосъдието, за все по-голямото и по-голямо подобрене на неговото качество и за все по-голямото му и по-голямо морално въздвигане, какъвто то е имало досега и какъвто трябва да има занапредъ. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателъ: Г. г. народни представители! Ораторътъ почна своята речъ съ напомняване на бюрото, какво,

според правилника, то няма право да дари на народния представител, който е взел думата по законопроекта за бюджета, гледан на второ четене, повече от 20 минути. Азъ споделям това тълкуване, дадено от г. Деневъ, до степен, че на основание чл. 15, алинея втора, от правилника за вътрешния ред на Народното събрание трябва да отнема и нему думата. (Оживление)

П. Деневъ (р): Извинявамъ се.

Председателътъ: Азъ не сторихъ това, защото Събраниято мълчешката прие, щото ораторитъ, които вземаха думата по бюджетопроекта на г. министъра на правосъдието, да говорятъ по-дълго. Но моето мнение е, че на бюрото, сигурно, по-нататъкъ ще се наложи, особено следъ като е подканено отъ народния представител г. Панайотъ Деневъ, при разглеждането на другитъ бюджетопроекти да пазятъ наредбитъ на чл. 15, алинея втора, отъ правилника.

Понеже виждамъ, че народниятъ представител г. Данаиловъ става да вземе думата, азъ, за да го улесня, трябва да кажа, че въ миналото се е давало думата и по единъ часъ, било съ мълчаливото съгласие на Народното събрание, ...

Г. Т. Данаиловъ (д. ср): Само по заглавието на бюджетопроектитъ.

Председателътъ: ... било съ специално решение на Събраниято, когато не сж ставали още дебати по бюджета, както бѣше по-миналата година.

Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Преди всичко дѣла да ви изкажа своята благодарностъ за вниманието и за времето, което вие, отъ всички групи, отдѣлихте, за да разгледате бюджетопроекта на Министерството на правосъдието. Това показва, че народното представителство и сега е загрижено за съдебната власт, която е една отъ основнитъ крепители на държавния и правовъ редъ въ страната, и иска да даде указания какъ трябва да бѣде тя направлявана, какви празноти се констатира въ досегашната ѣ дейностъ, въ бюджета на министерството и какви мѣрки трябва да се взематъ въ бъдеще, за да може той важенъ лостъ на държавното устройство да работи по единъ съвършенъ начинъ. Казвамъ, че съмъ доволенъ отъ това внимание на народното представителство къмъ бюджетопроекта на Министерството на правосъдието, защото отначало, когато станала общитъ дебати по бюджета, азъ помислихъ, че то няма да обърне внимание и да отдѣли време за този бюджетопроектъ. Оказа се, обаче, че моитъ очаквания не сж били прави — народното представителство даде повече отъ 10 оратори, които разгледаха обстойно бюджетопроекта на министерството ми.

Г. г. народни представители! Г. Рашко Маджаровъ оного, когато говорѣше по бюджетопроекта, каза: „Да чуемъ г. министъра на правосъдието, като представител на правителството, каква ще бѣде правосъдната или съдебната политика на това правителство“. Мене ми се струва, че този въпросъ, що се касае до генералнитъ линии, въ които трябва да се движи правосъдната политика на правителството, е издигнатъ. Правосъдната политика на правителството на Народния блокъ не може да бѣде друга, освенъ такава, каквато е била на всички конституционни български правителства, тая политика е начертана, отъ една страна, отъ конституцията и, отъ друга страна, отъ закона за устройство на сѣдилищата. Всички правителства, които стоятъ на базата на конституцията, които уважаватъ принципитъ, легнали въ закона за устройството на сѣдилищата, ще иматъ дѣла само да усъвършенствуватъ, съобразно съ опыта на по-напредналитъ отъ насъ страни, устройството на нашитъ сѣдилища и правораздаването. Ние винаги сме считали, че единъ отъ най-важнитъ стѣлбове на държавната сграда се крепи върху плещитъ на независимото, на съзнателното съдилиство у насъ; на онова съдилиство, което продължава толкова десетки години да правораздава въ тая страна. И всички усилия, които се направиха отъ нѣкои господа, да се хвърли сѣнка върху чиститъ намѣрения на правителството днесъ и на моето лично намѣрение или гледище по отношение на съдийското съсловие или на мои въображаеми намѣрения едва ли не да посегна върху съдийската несмѣняемостъ, заради това, защото въ бюджета имало една забележка, за която ще говоря по-после, сж или партизански маневри, или обичайнитъ маневри на единъ политически противникъ да

уязви противника си, та ако ще би и съ цената на единъ такъвъ скѣпъ за всички ни институтъ, какъвто е правосъдието.

Азъ няма да отговарямъ на господата отъ крайната лѣвица, защото съ тѣхъ сме наясно. Тѣ считатъ, че нашето правосъдие било класово, капиталистическо, бюрократическо, а ние считаме, че нашето правосъдие — рожба на въковния опытъ на народитъ, значението на което, като отдѣлна властъ, е било изтъкнато още отъ Аристотеля и оформено отъ Монтезкьо и ученитъ правници прѣзъ цѣлия XIX вѣкъ — е въ служба на цѣлото общество, а не на отдѣлна класа или съсловие. Цивилизованитъ общества се стремятъ да усъвършенствуватъ, да направятъ все повече и повече независима тая важна отрасль отъ държавното управление. И азъ твърдя, че Народниятъ блокъ, членъ отъ правителството на който съмъ азъ, ще върви само по тая пѣтъ, не само защото доайенътъ на този блокъ е единъ отъ най-виднитъ адвокати у насъ и бившъ съдия; не само защото въ нашата срѣда има десетки души адвокати, но и защото това е въ основата на нашитъ програмни искания. За насъ, които сме страдали, когато сме били въ опозиция, отъ недостатъчната защита отъ страна на прокурорската властъ, когато сме били насилвани или гонени отъ миналото правителство, е зададенъ вече въпросътъ, какво трябва да направимъ, не за да намалимъ съдийската несмѣняемостъ или да омаловажаваме значението на съдийството — защото това ние сжщо не мислимъ да правимъ — но да увеличимъ неговото значение. Азъ бихъ могълъ веднага да кажа на господата отъ тукъ (Сочи сговориститъ), които ни възражаватъ, че въ наше време още никой прокуроръ не е посегналъ на живота си въ знакъ на протестъ противъ неправдитъ, които се вършатъ надъ неговия служебенъ stabilitetъ. Но, г. г. народни представители, ние считаме, че стоейки на тая база, че работейки за усъвършенстване и още повече за осигуряване съдийската несмѣняемостъ и независимостъ, ще дойде време да помислимъ за несмѣняемостта даже и на прокурора, на прокурорската властъ. Азъ няма тукъ предъ васъ да излагамъ теоретически въпроса, защото на мнозина отъ васъ той е познатъ. Ние, които знаемъ действителността, знаемъ какъ е било, трябва да помислимъ и по този въпросъ. И ако имаме възможностъ да представимъ идущата година бюджета на Министерството на правосъдието вече реорганизиранъ по нашитъ искания и въз основа на нашитъ програмни начала, вие ще видите реформитъ, които ние ще направимъ въ това министерство. Говорейки за независимостта на съдебната властъ, ще трябва да ви кажа, г. г. народни представители, че азъ съмъ съгласенъ съ много отъ указанията на г. Рашко Маджаровъ за пѣтищата, по които трябва да вървимъ въ това отношение. Декларациитъ, които той искаше отъ мене; на въпроситъ, които той ми зададе, азъ дѣла да му отговоря. По въпроса за съкращенията, които ставатъ въ сѣдилищата, за икономитъ, които трябва да направимъ въ този бюджетъ, ще кажа, че ги правимъ не съ лека ръка, а притиснати отъ нуждата да свържемъ двата края на държавната кесия и да спасимъ онова, което може да се спасява отъ онова, което е било разнебитено досега. Азъ лично съ голямо съжаление трѣбваше да пристѣпя къмъ тия съкращения. Не съмъ азъ, който да не считамъ, че правосъдието, както каза и г. Деневъ, трябва да бѣде евтино, трѣбва да бѣде бързо, трѣбва да бѣде добро правосъдие. Макаръ че мировиятъ съдия трѣбва да бѣде близко до народа, който е свикналъ съ него, защото той има най-много нужда да се допитва до него, защото той е въ най-широкия смисълъ на думата народенъ съдия, ние, както виждате, съкратихме нѣколко мирови сѣдилища, защото бѣхме заставени да направимъ това. Г. Маджаровъ открива въпроса за така наречената съдебна география и пита, при наличността на тия и тия условия, какъ сж могли да бѣдатъ закрити известни сѣдилища. Е добре, азъ му отговарямъ съ въпроса: какъ той, като министъръ на правосъдието, преди нѣколко години закри 11 или 12 сѣдилища, и не можа ли тогава и следъ това, въ течение на времето, когато управляваше неговата партия, да бѣде изработена тая съдебна география, което нѣщо той иска азъ, въ продължение на 10 месеци, да направя, заедно съ всички други работи, които ние направихме, та като имаме тая съдебна география, да можемъ съ една правилностъ да кажемъ, кои сѣдилища трѣбва да бѣдатъ закрити и кои не?

Съображението, което той изтъкна, че днесъ сж се явили нови стопански центрове, които се нуждаятъ отъ съдебни установления и заслужаватъ да ги иматъ, е много

право, но, г. г. народни представители, навсякжде върху насъ тегне нуждата да съкращаваме, нуждата да направимъ онова, което трѣбва да направимъ по бюджета си. По силата на тая желѣзна необходимостъ, трѣбваше и въ бюджета на Министерството на правосъдието, който е ималъ най-малко нарастване въ продължение на толкова години, да направя икономии отъ 30 милиона лева. Азъ бѣхъ принуденъ да направя тѣзи икономии въ едно ведомство, което не само че не е скъпо и не е разкошно, но което въ голѣма степенъ връща онова, което му се дава отъ държавата като бюджетъ, чрезъ митата, чрезъ беринтъ, чрезъ такситѣ, които то събира въ полза на държавното съкровище. Въ всѣки случай, това трѣбваше да стане и азъ го направихъ.

И може ли да се твърди, г. г. народни представители, че, направено това, както ме обвиниха, сме постигнали върху несмѣняемостта на сѣднитѣ, сме искали да посегнемъ върху независимостта на правосъдния институтъ? Азъ протестирамъ противъ такова твърдение. Най-малко върху мене може да се хвърли такава вина, най-малко на мене може да се припише такова намѣрение. Отъ обясненията, които ще ви дамъ впоследствие върху забележката, която бѣше написана въ бюджетопроекта по моя поръчка, вие ще видите, че не такива сѣ били моитѣ намѣрения. Ако народното представителство намира, че таа забележка може да шокира нѣкого, може да дразни, може да прави впечатление на посѣгателство върху сѣдницата несмѣняемостъ или върху автономията на сѣдилищата, е добре, азъ съмъ съгласенъ съ мнението на г. Денева, че ние можемъ да я прехвърлимъ отъ бюджетопроекта на министерството ми въ общата частъ на държавния бюджетъ, въ закона за бюджета, къмъ нѣкой отъ онѣзи членове, съ които се уреждатъ и други въпроси по бюджета.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): То ще бѣде по-голѣмо нещастие.

Министъръ Д. Върбенковъ: Е добре, г. Данаиловъ, тогава ще видимъ кое ще бѣде по-малко нещастно, за да го направимъ съ съдействието на всички.

Г. г. народни представители! Желанието на всички ни е да имаме правосъдие, което да стои на висотата на положението си, за да не може никой да хвърли укоръ върху него. Докожото моитѣ сили ще позволятъ, азъ ще работя въ това направление. Азъ ще искамъ да бѣде нашиятъ сѣдния не само независимъ, не само автономенъ при разрешаването на препирнитѣ, но и материално добре поставенъ. За да дамъ изразъ на това свое желание, азъ бѣхъ предложилъ въ бюджетопроекта да стане окръгляване на заплатитѣ на сѣднитѣ въ Касаціонния сѣдъ, респ. на председателя на сѣда, къмъ 15.000 л., на главния прокуроръ и на председателятѣ на отдѣления къмъ 14.000 л. и на членоветѣ на Касаціонния сѣдъ къмъ 13.000 л.; обаче, все по силата на необходимостта отъ икономии, ножицитѣ на финансовия министъръ отрѣзаха и това и азъ се задоволихъ да запазя това, което е било въ миналото.

И азъ искамъ, г. г. народни представители, нашитѣ сѣднии, за опрѣснѣване на тѣхнитѣ познания, да бѣдатъ командировани въ странство въ научна командировка. Г. Маджаровъ ме запита вчера: какво е станало, че въ бюджетопроекта за тая година сѣ премахнали сѣдствата за така наречени научни и литературни трудове? Отговарямъ му: при Министерството на правосъдието има единъ фондъ, нареченъ наученъ фондъ, въ управата на който влизатъ най-голѣмитѣ юристи у насъ, опредѣлени въ самия правилникъ за фонда, изрично съ имената си; този фондъ, г. Маджаровъ, разполага днесъ съ 903.000 л. и при това положение, споредъ моето мнение, той нѣма нужда отъ помощта на държавния бюджетъ, една смѣшна помощъ отъ 50 или 100 хиляди лева, когато той самъ има на разположение 903.000 л. Това е, разбира се, въ властѣта на научния комитетъ, съставенъ отъ най-добритѣ юристи у насъ, който ще решава какъ ще използва сѣдствата, съ които той разполага. И, г. г. народни представители, трѣбва да ви кажа, че когато азъ поехъ управлението на Министерството на правосъдието, намѣрихъ преводнитѣ съчинения съ сѣдствата на тоя фондъ да сѣ разхвърлени по тавана на министерството и никой да не се интересува за тѣхъ. И днесъ, когато ние говоримъ съ васъ тукъ по този въпросъ, съчинението на Коленъ и Капитанъ се превежда и скоро ще излѣзе отъ печатъ, за да можемъ да обогатимъ нашата правна литература и съ това съчинение. Межу другото, разпоредихъ тия съчинения, които лежеха по таванитѣ, непотърсени отъ никой, да бѣдатъ

разпратени по сѣдилищата, за да може нашето сѣдийство да се ползува отъ труда на тия видни учени по гражданското и углавното право. Но, г. г. народни представители, това, което се прави съ наличнитѣ сѣдства на Министерството на правосъдието е, може би, недостатъчно. Вие виждате, че вече отъ две-три години научни командировки на сѣднии нѣма. Нѣма, защото нѣмаме сѣдства, защото, поради по-висши интереси, министърътъ на финанситѣ не позволява да се изнася нашата валута навънъ, защото, и защото, и защото. Следователно, ние ще трѣбва да преустановимъ за известно време тая важна, тая опрѣснителна и научна работа за усъвършенствуване на нашиятъ сѣднии. И ето защо, подъ максимата добро, евтино и бърво правосъдие, както ви каза г. Панайотъ Деневъ, азъ разбирамъ, че това правосъдие, за да бѣде добро, трѣбва да бѣде раздавано отъ сѣднии, които въ всѣко отношение да бѣдатъ достойни за мѣстата си, които заематъ, да бѣдатъ обезпечени, да бѣдатъ независими въ отправлението на своята служба, и за тѣхъ, като сѣднии, никой нищо да не може да каже.

Г. г. народни представители! Да ви обясня защо съмъ увеличилъ перото за инспектората при министерството, защо съмъ увеличилъ сѣдебнитѣ инспектори отъ трима на четирима. Азъ не съмъ противъ другата, инстанционната ревизия, за която г. Маджаровъ и другитѣ ви говориха, но считамъ, че тя не е достатъчна и трѣбва да бѣде допълвана отъ тая на сѣдебнитѣ инспектори, които сѣ сѣднии, които иматъ правата си като подпредседатели на апелация, като несмѣняеми сѣднии, затова иматъ всичката възможностъ да знаятъ добре нуждитѣ и неджитѣ на нашето сѣдебно ведомство и могатъ да ги тѣкуватъ.

Защото, г. г. народни представители, въпросътъ за инстанционната ревизия, която се проявява двояко — чрезъ контрола на по-висшата инстанция, чрезъ сѣдебнитѣ актове на по-низшитѣ сѣднии, които се разглеждатъ, когато дойдатъ до нея, и чрезъ ревизитѣ на председателитѣ, респ. на така нареченитѣ сѣднии-ревизори при апелативнитѣ инстанции, колкото и да е полезна, първо, защото и тя носи резултати, и, второ, защото тя е предвидена въ закона за устройството на сѣдилищата и азъ нѣмамъ намѣрения да я измѣнявамъ — азъ считамъ, че тя не е достатъчна винаги. По новия законъ за гражданското съдопроизводство, исковетѣ до 30.000 л. отидоха предъ мировитѣ сѣднии като първа инстанция, предъ окръжния сѣдъ като втора инстанция и отъ тамъ отиватъ по-нагоре предъ касаціонната инстанция. Следователно, апелативнитѣ инстанции не могатъ да бѣдатъ въ контактъ съ тѣхъ и поради това не всички сѣдебни актове на по-низшитѣ сѣднии минаватъ вече презъ по-горнитѣ сѣднии. А ревизитѣ на председателитѣ на сѣдилищата или ревизитѣ на сѣднитѣ-ревизори, поради претрупаността и заетостта на тия сѣднии, става рѣдко, може би презъ година, и тя не е достатъчна. Азъ ще ви кажа, г. г. народни представители, че Софийскитѣ окръженъ сѣдъ, ревизията на който се произвежда отъ двама сѣдебни инспектори и свършва сега скоро, не бѣше ревизиранъ седемъ години. И азъ смѣтамъ, че чрезъ заставлянето на този контролъ отъ сѣдебнитѣ инспектори ние ще държимъ будно съзнанието на сѣднитѣ чрезъ указанията, които ще имъ даватъ инспекторитѣ за поправяне грѣшкитѣ, които сѣ забелязани. По такъвъ начинъ, чрезъ тоя двоенъ, дори троенъ контролъ, ние ще следимъ сѣдийството у насъ. Защото, г. г. народни представители, на когото обществото, на когото държавата дава много, тя трѣбва и да иска отъ него много. На когото държавата е повѣрила такива важни деликатни задачи — да сѣди чрезъ пълна властъ, възъ основа само на закона и на своята съвѣсть — него държавата има право да го контролира, да го държи подъ своето око чрезъ надлежитѣ сѣдебни органи, за да не ставатъ грѣшки или, ако ставатъ такива — защото никое дѣло човѣшко не е свършено — да бѣдатъ поправени своевременно въ полза и на самитѣ сѣднии, въ полза и на правораздаването. И мене ми се чини, че колкото и възискателни да бѣдете, г. г. народни представители, въ това отношение, колкото и зле да сте настроени къмъ тоя или она, вие не ще можете да отбележите, презъ тия месеци, въ които азъ управлявамъ Министерството на правосъдието, нѣщо лошо въ вървежа на сѣдебната иерархия. Строго съмъ се придържалъ въ представленията, строго съмъ спазвалъ закона за устройството на сѣдилищата. Много отъ васъ частно, между четири очи, сѣ ми казвали, че това, което съмъ направилъ азъ до днесъ по сѣдебната иерархия, е много, че това е единъ жестъ, който ми е донесълъ благодарностъ на мнозина отъ сѣдийската сѣда. Стремлението ми и желанието ми е било да опрѣсна, да тласна напредъ сѣдебната иерархия, да върватъ всички сѣднии напредъ, да не замръзватъ на своитѣ мѣста, защото последното действува угнетяващо, действува отегчаващо

върху младия съдия, който не е сигурен, че ще служи до 50—60 годишна възраст, че ще може да напредва и се страхува, че ще загине там, където е. Днес, напр., съм изнасян да чуя, че един от добрите председатели на съдилища, г. Борис Бакалов, от Стара-Загора, си е поддал оставката, защото се е уплашил, че новият закон за пенсията може да го оцети нещо, или по други свои лични съображения.

Вие виждате, че съдебната иерархия не може да замръзва за дълги години. Тя трябва да бъде подновявана, разбира се, по надлежния ред, за да бъдат сигурни и по-младите съдии, че ще достигнат по-висшата инстанция и от там, като касационни съдии, да бъдат творци на съдебната практика у нас. Вие може да искате от мене, г. г. народни представители, да направя още нещо повече. Може да искате да усъвършенствувам това, което е, да се засили цензът за касационните съдии, да предвидя условия, които наистина да могат да вкарат вън върховните съдебни инстанции най-доброто, което нашата правна, нашата юридическа мисъл е дала. Трябва да помислим да приобщим най-добрите юристи, някои от професорите, към нашето правораздаване, за да може нашата държава да се сдобие с добри съдии, както това беше въ недалечното минало, когато такива голъми и достойни юристи като г. Данчева, като г. Каблешкова, като главния прокурор Каранджулов, като г. Маринов, бяха за показ, бяха за чест на българското правосъдие и които поставиха нашите касационни инстанции може би по-горе от тия инстанции на много по-напреднали от нас държави. Но хората си отиват и ние трябва да се стремим да заместим тия достойни съдии с нови, по-достойни техни наследници. И ето какво аз исках да чуя от вас, много от които сте стари и опитни правници — добри магистрати или адвокати — по какъв начин да стане туй, за да можем наистина да искаме от нашите съдебни инстанции работата, която законът им е предоставил да вършат.

Г. Рашко Маджаров каза, че научната работа въ нашите съдебни мѐста е отслабнала. Може би той е прав; може би тази констатация, която той прави, да е права. Но от друга страна и условията, при които работи нашият съдия, г. г. народни представители, не му дават много възможност и много време да се занимава съ чисто теоритическа и научна работа. И когато някои от вас ме упорват и се чудят защо ще намалявам касационната инстанция съ 4—5 съдии, защо съм щял да прокарам туй облекчение въ работата на Касационния съд, макар отдавна да е приет законът за облекчение работата на Касационния съд, ето тук му е мѐстото да кажа, г. г. народни представители, съображенията, които съм ме накарал да внеса тоя нов проект въ Народното събрание.

Може би поради една традиция или поради една отживялица на миналото, въ Касационния съд отива всичко: там отиват и дѐлата по отчуждаване мѐста за държавна и обществена полза, там отиват и дѐлата по платен безвъзмезден данък, дѐлбените и изпълнителните дѐла, там отиват и редица чисто фискални въпроси, твърде прости по своето правно естество. Защо ще отрупваме ние нашата висша съдебна инстанция, г. г. народни представители, съ тия дѐла, които могат да се решат без никаква вреда за правораздаването у нас и от по-низшите инстанции? Въ повечето от тях почти не се поставят въпроси за право. Повечето от тях сѫ от охранителен характер. Защо, прочее, ще обременяваме нашата висша съдебна инстанция съ всички тия работи, когато на нея трябва да предоставим голѐмите въпроси, голѐмите процеси, важните процеси, въ които наистина тя може да създаде една съдебна практика въз основа на закона и на последните достижения на науката въ странство и на чуждата касационна практика? Ето тия сѫ съображенията, които ме накарал да сезирам народното представителство съ тоя нов проект. Защото аз друга възможност и друг път, по който да се върви въ това направление, не виждам. Не е моментът сега да измѣняваме закона за съдоустройство или закона за гражданското съдопроизводство. Аз нямам друга възможност, г. г. народни представители, освен да тръгна по тоя път, за да създам облекчение на Касационния съд. И тогава, когато аз ще го отърва от повече от 4.000 дѐла годишно, които по-стѣпват въ него; когато ще му смъкна от гърба тоя баласт; когато по-нататък, съ ваше съгласие, ще можем да намалим съставът на 3 — защото е достатъчно и по трима съдии да решават тия въпроси, тъй като и петочленият състав едва ли ще принесе голѐма полза — когато, казвам, Върховният касационен съд

бъде отърван от всичкия тоя баласт; когато към тия 23-ма съдии, които сѫ сега, прибавим още 5 души съдии, един председател и един прокурор, та да станат 30 души, тогава тия 30 касационни съдии у нас, разпредѐлени на отдѐления по трима или по четирима, въ краен случай, ще имат възможност съ всичкото спокойствие на касационен съд, при времето, съ което ще разполагат, понеже ще бъдат отървани от тия дребни дѐла, и при другите облекчения, които ще им направим, да създадат една касационна практика, да издават решения, които наистина да бъдат истинско мѐрило за показ въ нашата съдебна практика и да служат за ръководство на по-долните инстанции въ това отношение.

И, нека го кажем, г. г. народни представители, нашият Касационен съд, каквото щете кажете, е голѐм по състав и поради това няма възможност за един ефикасен контрол. Трябва да ви кажа, че Белгия, която има 7 милиона души население, съ един живот несправено по-сложен от нашия, има касационен съд от 15 съдии; Франция, която, без колоните си, има 41—42 милиона жители, има касационен съд от 45 човѐка; 70-милионна Германия има касационен съд от 102-ма съдии. Въ нашата България, при едно население от 6 милиона души, при това разпредѐление на съдебните иерархии и при нашите процедури, имаме досега един Касационен съд съ 36 човѐка. Мене ми се чини, че това множество, това голѐмо количество на касационни съдии се отразява зле върху качеството на работата му, поради това, че взаимният контрол между тях е малък, поради това, че тѣ, претрупани и съ по-дребни работи, нѣмат време, нѣмат възможност да се занимават съ по-голѐма правна работа, която, наистина, заслужава да бъде предмет на занимание от един Касационен съд.

Ето ви, г. г. народни представители, съображенията — вън от бюджетните, разбира се, които винаги сѫ тежки върху нас при съставянето на бюджета — които сѫ ме накарал да намаля състава на Касационния съд съ трима, четирима, пет души, а не нѣкакви скрити намѣрения да посегна върху несмѣняемостта или върху независимостта на българските съдии, и главно на ония от нашата върховна съдебна инстанция.

Г. г. народни представители! Някои казваха, че като касационна инстанция, нашите апелативни съдилища се били проявили зле. Даже един от говорившите тук вчера даде примѣръ, че от някои съд дѐла, отнасящи се до наказателни постановления, апелативният съд не уважил нито една касационна жалба, а ги оставил всичките без послѣствие, защото апелативният съд нѣмал възможност да бъде добра касационна инстанция, поради естеството на работата, която той върши. Мене ми се чини, че това мнение е предвзето, г. г. народни представители. Нашите апелативни съдилища, от които се вербуват членовете на касацията, тѣзи съдилища, членовете на които сѫ утрешни касационни съдии, ще имат възможност тия дѐла, които им се дават, да ги разрешават по начин не по-лош от Върховния касационен съд. Нашите апелативни съдилища стоят на висотата на своето положение и главно днес, поради намаление на процесите у тях. Защото аз трябва да ви кажа, че според статистиката на министерството, въ апелативните инстанции има едно намаление на процесите от 40%, въ окръжните съдилища има намаление от 35%, а въ мировите съдилища — от 30%. Опасението на г. Капитанов, че законът за облекчение на длъжниците и законът за закрита на земеделеца-стопанин щѣ да отрупат съдилищата съ много работа, ми се чини, че за сега, поради обективни причини — влияние указава, може би, и кризата — е едно опасение неоснователно, което няма да се оправдае.

А. Капитанов (з): Които имат решени дѐла при съдния-изпълнител и пожелаят да се ползват от облекчението, техни дѐла ще отидат обратно въ съда, г. министре.

Министър Д. Върбенков: И после, г. Капитанов има една грѣшка, че ще се разглеждат дѐла вече решени. И по закона за облекчение на длъжниците, и по закона за закрита на земеделеца-стопанин няма да се връщат въ съдилищата решени дѐла. За кои случаи ми говорите вие?

А. Капитанов (з): За всички случаи, където ще се искат намаления и отсрочки. Кой ще разреши намаленията? Съдът.

Министър Д. Върбенков: По чл. 1 на закона за публичните продажби няма защо да се връщат дълга в съдилищата. По чл. 25, за предварителното плащане на дълговете, няма да се ходи в съда, а само при съдебната ликвидация, но и тамъ съвсем не се касае до пререщаване на дъла, а до едно особено производство.

А. Капитановъ (з): Все пакъ въ съда ще отиватъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Понеже нищо не излѣзе отъ закона, не вѣрва г. министърътъ да се създаде работа. Това иска да каже.

А. Капитановъ (з): Това е много силно казано.

Министър Д. Върбенковъ: Но да продължа. — Нека отбележа, г. г. народни представители, че политиката на Министерството на правосъдието, откогато азъ ямамъ честта да го управлявамъ, не е била друга, освенъ: най-строго приложение закона за устройството на съдилищата и зачитане мненията на инспектората при министерството; едно правилно правораздаване; едно отървяване отъ грѣшки правораздаването въ нашата страна. Нищо друго асѣж Министерството на правосъдието не може да направи по отношение на съдилищѣ. Трѣбва да ви кажа, че азъ досега отъ цѣлата съдебна иерархия съмъ уволнилъ за наказание само единъ мирови съдия. Ако дисциплинарниятъ съдъ чрезъ присѣди е уволнилъ нѣкои съдии, то е друго; азъ съмъ изпълнител на тия присѣди на тази дисциплинарна инстанция и не съмъ направилъ нищо друго освенъ да изпълня присѣдитѣ на дисциплинарни съдъ. А вие знаете, че у насъ е имало времена, когато прокуроритѣ и несмѣняемиѣ съдии сѣ били масово уволнявани и преимѣствани, особено преди избори.

С. Даскаловъ (з): Много право.

Министър Д. Върбенковъ: Такова нѣщо ние и азъ като министъръ на правосъдието нито съмъ правилъ, нито — заявявамъ това — ще го правя въ бъдеще. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Народниятъ блокъ и правителството му нѣматъ нужда отъ съдебна властъ пристрастна къмъ него. Ние имаме достатъчно подкрепа въ народа (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), за да искаме една независима, една стабилна съдебна властъ.

П. Стоевъ (раб): Това не е вѣрно.

А. Капитановъ (з): Изборитѣ показватъ, че е вѣрно.

Министър Д. Върбенковъ: Г. г. народни представители! Върху мене се хвърлиха голѣми упѣци, главно въ бюджетарната комисиѣ, че азъ съмъ искалъ чрезъ тая забележка, която е прокарана въ бюджета, да посегна върху несмѣняемостта на съдилищѣ. Нищо подобно, г. г. народни представители. Понеже се предвиждатъ съкращения, азъ счетохъ — и министерството, и компетентнитѣ хора, сѣ които съмъ се съвещавалъ по този въпросъ, счетоха — че понеже този въпросъ, уволнение по съкращение, не е уреденъ въ закона за устройството на съдилищата, трѣбва да се предвиди забележка въ бюджета. Законътъ за устройството на съдилищата познава само два повода за уволнение: или предѣлна възраст, или дисциплинарно осѣждане. Понеже по съкращение има да ставатъ уволнения на съдии и въ Касацiонния съдъ, и въ апелативнитѣ съдилища, и въ окръжнитѣ съдилища, понеже се съкращаватъ и цѣли мирови съдилища, постави се въпросътъ: какъ да стане това намаление на съдебния персоналъ и какъ да се наруши принципътъ на несмѣняемостта на съдилищѣ, поради бюджетни, поради фискални съображения, което намаление законодателната властъ, както азъ считамъ, има право да направи и ще го направи?

А. Капитановъ (з): И бюджетътъ е законъ.

Министър Д. Върбенковъ: Нѣкои казаха . . .

Ц. Пупешковъ (д. сг): Каза го и г. министъръ-председателътъ въ бюджетарната комисиѣ, не само нѣкои.

Министър Д. Върбенковъ: Да. — Какъ трѣбва да стане това съкращаване — ето какъ е въпросътъ. То се знае, че процедурата може да бѣде различна, но въ всѣхъ случаи министърътъ на правосъдието е, който ще изпълни тази неприятна работа. Азъ помислихъ, да сезирамъ Касацiонния съдъ самъ да съкрати нѣкои отъ касацiоннитѣ съдии е, най-малко, неудобно за колегията. Неудобно е и въ нравствено отношение: какъ ще накарашъ ти каса-

цiоннитѣ съдии да издадатъ присѣда, да вдигнатъ ръка за съкращаването на 4—5 души тѣхни другари? Касацiонниятъ съдъ може да представи съдия за повишение, но той не може да представи съдия за понижение, наказание или уволнение; само дисциплинарната инстанция би могла да направи това. Същото може да се каже и за апелативнитѣ съдилища; същото може да се каже и за окръжнитѣ и мировитѣ съдилища. И търсейки формулата, спрѣхме се на тази забележка, която е поставена въ края на бюджета — може би тя не е добре редактирана, както е — че се представя право на министра на правосъдието, вмѣсто да съкрати съдии отъ инстанцитѣ, въ които сѣ предвидени съкращения, по който начинъ може правосъдието да се лиши отъ нѣкои добри съдии, да направи съкращенията измежду всички съдии въ България. Защото каквото щете лошо мнение да имате, г. г. народни представители, за министра на правосъдието и да гледате на него сѣ подозрение, като че ли той е една ламѣ, която гледа да глѣгне независимото правосъдие и съдийство въ тази държава и да го изяде, все пакъ той е, на когото Парламентътъ и държавната властъ сѣ повѣрили службата да управлява Министерството на правосъдието. То се знае, че процедурата на това съкращаване ще бѣде пакъ чрезъ представление. Ще запитае, напр., председателя на единъ апелативенъ съдъ: отъ вашия апелативенъ районъ се съкращаватъ 6 души, какво е вашето мнение, отъ кои съдилища и кои съдии трѣбва да се съкратятъ. Министерството поне обича правосъдието, защото началницѣ на отдѣления въ министерството сѣ винаги съдии, не сѣ административни чиновници, за да ги обвинявате, че гледатъ сѣ неприязнь на него. Тѣ ще кажатъ: тѣзи, които сѣ навършили години за пенсия, тѣзи, които десетки години не сѣ представени за повишение, не сѣ атестирани добре, тѣ ще бѣдатъ освободени. Не казвамъ това въ укоръ на съдилищѣ, но, като хора, и между тѣхъ има и такива. Впрочемъ, съкращение, за съжаление, трѣбва да се направи и то ще стане. Не съмъ ималъ никакви намѣрения, г. г. народни представители, да посѣгамъ върху съдийската несмѣняемостъ. Съгласенъ съмъ редакцията на забележката да се измени както вие или бюджетарната комисиѣ намѣри за добре. Г. Пупешковъ каза: „Тази неприятна служба да не бѣде възложена на министра на правосъдието“, но не го каза сѣ добро и чисто намѣрение; той искаше да узвѣи министра на правосъдието. Азъ не зная г. Пупешковъ, който е депутатъ вече въ три Камари, така ли гледаше сѣ недовѣрие на своитѣ министри, когато прокурори се самоубиваха (Ржкоплѣскания отъ мнозинството), когато партизански ги мѣстѣха по петъ пѣти въ годината. Но да не отварямъ тази страница.

Ц. Пупешковъ (д. сг): И тогава тѣй съмъ гледалъ, и винаги тѣй съмъ гледалъ на несмѣняемостта на съдилищѣ. Въпросътъ не е за недовѣрие къмъ Васъ.

Председателътъ: (Звъни) Нѣмате думата.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Г. министърътъ ме закача, г. председателю.

Председателътъ: Оставете за другъ пѣтъ.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Разликата между изпълнителната и законодателната властъ. Вие я разправи вчера даже вашиятъ Аврамъ Аврамовъ, който не е юристъ.

Н. Гацевски (нац. л): Защо пъкъ „даже“?

Министър Д. Върбенковъ: Азъ мога да кажа много работи, които засѣгатъ лично г. Пупешковъ, но няма защо да занимавамъ Народното събрание сѣ тѣхъ. Никой не иска да прави смѣнение между съдебната и изпълнителната властъ, а искаме и търсимъ формула, сѣ която да изпълнимъ едно решение на законодателната властъ за съкращаване на съдебни лица, какъ да стане това съкращение най-безболезнено, като се запазятъ най-годинитѣ, най-добритѣ, най-способнитѣ съдии.

Г. г. народни представители! Въ бележитѣ, които направиха по бюджетопроекта на Министерството нѣкои г. г. народни представители, намѣриха за добре да се спратъ върху така нареченото затворническо дѣло. Господата отъ лѣвината, вмѣсто да похвалятъ така нареченитѣ буржоа, че чрезъ подобренieto на затворническото дѣло отървяватъ затворницитѣ отъ огъня замдани и расадници на туберкулозата, каквито бѣха старитѣ затвори, и ги поставятъ въ единъ модеренъ затвори, въ които човѣкъ, макаръ и затворникъ, се чувствува не толкова униженъ въ своето човѣшко достойнство и се намира при условия,

които му позволяват да живее хигиенично и добре, да се просъщава и да работи. Азъ трѣбва да похаля инициативитѣ на въвеждането работата въ затворитѣ, отъ кждето често пѣти хора неграмотни излизатъ грамотни, защото има вече училища въ голѣмитѣ затвори, хора незнаещи нито единъ занаятъ излизатъ съ занаятъ.

К. Русиновъ (раб): И съ счупени ребра и глави.

Министъръ Д. Върбенковъ: Е, г. Русиновъ! Пакъ добре, че излизатъ само съ счупени глави, а не съ простреляни черепи, както въ Русия, или както се е практикувало въ Севастополското пристанище — политическитѣ престѣпници да се пускатъ въ морето и да стоятъ тамъ прави като страшилища.

К. Русиновъ (раб): Ние говоримъ за тукъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Ние трѣбва да се похвалимъ, . . .

К. Русиновъ (раб): Това сж само декламации.

А. Капитановъ (з): А бе попе, ти ли си днесъ дежуренъ?

Министъръ Д. Върбенковъ: . . . че нашето общество, нашата държава, макаръ и бедна, не разполагаща съ сръдствата на американската благотворителностъ, на американската филантропия, на американското правосъдие и други ведомства, се мѣчи чрезъ затворническитѣ работилници, чрезъ стопанствата, които има при затворитѣ, да създаде възможности материални за направата на тѣзи модерни затвори, които да ни поставятъ и въ това отношение въ реда на културнитѣ правови държави. Защото, г. г. народни представители, ако отидете да видите Видинския затворъ, ако отидете да видите Севлиевокия, или Кюстендилския, или Хасковския, или нѣкой другъ затворъ, вие просто ще оплатете живи ония затворници, които сж тамъ. Тѣзи затвори не сж, освенъ разсадници на туберкулозата. И азъ трѣбва да ви кажа, че въ Видинския затворъ вече има 8 души туберкулозни, защото той е единъ старъ турски заиданъ, безъ хигиена, безъ освѣтление и безъ всичко онова, което е нужно за единъ модеренъ затворъ. Въ тѣзи затвори стоятъ и гинатъ граждани на нашата страна, макаръ и провинени, но въ всѣки случай граждани, кѣмъ които ние имаме длъжностъ, наказвайки ги, да пазимъ тѣхното здраве, защото много отъ тѣхъ утре може да се върнатъ въ обществото като излѣпени, възродени граждани, като добри синове на нашата нация.

А. Неновъ (раб): Цинизъмъ!

Министъръ Д. Върбенковъ: Ти тамъ, господине беззѣбий, да се държишъ по-прилично, . . .

А. Неновъ (раб): Не съмъ безъ зѣби. Зѣбитѣ ми сж здрави.

Министъръ Д. Върбенковъ: Искамъ да кажа, г. г. народни представители, че господинѣтъ, който ми говори за цинизъмъ, трѣбва да отиде да полежи въ затворитѣ въ Русия и тогава да дойде тукъ да говори за цинизъмъ. Защото тамъ е адъ, тамъ нѣма никакво правосъдие, нѣма никакви затвори, а единствената разплата съ политическия противникъ е парабелътъ или потопяването въ вода и изгниването въ тая вода. Лесно е да говори тукъ, че това, което приказваме, било цинизъмъ, човѣкъ, който на своя политически противникъ въ Русия не позволява да си отвори устата!

К. Русиновъ (раб): Копейкинъ или Злодейкинъ тебъ те учи?

Министъръ Д. Върбенковъ: Ти на Копейкинъ трѣбва да му цѣлувашъ подметкитѣ на общата въ това отношение.

К. Русиновъ (раб): По-голѣмъ клеветникъ отъ него има ли?

Министъръ Д. Върбенковъ: Дѣдо попе — макаръ че си се отказалъ отъ Христа — . . .

К. Русиновъ (раб): И ти не си християнинъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: . . . ако грѣшишъ, Господъ ще те прокълне и дѣщеря ти, която е въ Германия, ще вагине отъ германски буржоазенъ куршумъ.

Г. г. народни представители! Азъ считамъ, че народното представителство трѣбва да одобри тия разходи, които ще бждатъ сторени за затворническото дѣло. Преди всичко сумитѣ не сж въ тежестъ на държавния бюджетъ. Навсѣкжде общини дадоха стопанства по 200—300 декара, които ние обработваме съ затворничитѣ. Освенъ това тукъ-таме има работилници. Следователно фискални съображения, за да се гледа опозиционно на тия разходи, почитаемото народно представителство нѣма.

Отъ друга страна, г. г. народни представители, това се отразява много благотворно върху затворничитѣ. Два изработени дни се зачитатъ за три излѣжани. Освенъ това, дава имъ се 10 или 20% участие въ печалбитѣ, следователно, тѣ получаватъ възнаграждение. И отъ трета страна, господа, тѣ учатъ занаятъ. Трѣбва да дойдете да видите — и особено тѣзи господинѣ (Сочи Г. Костовъ), който се изказа тѣй жлъчно за нашия „Домъ на човѣщината“ тукъ — какъ деца престѣпници, 18—19 годишни момчета, вече работятъ като рѣзбари, като рисувачи, като майстори, на които вие можете да завидите. И ние трѣбва да съжаляваме, че нѣмаме достатъчно сръдства, за да имаме „домове на човѣщината“ въ всѣки окръженъ градъ за малолѣтни деца, сгрѣшили случайно или не, за да можемъ тия деца, тръгнали по наклонната плоскостъ на престѣпността било поради нѣмотия, било по други причини, чрезъ тия така наречени „домове на човѣщината“ да ги спасимъ и да ги върнемъ утре на отечеството, на България надеждни граждани, които да бждатъ полезни на обществото и на държавата.

Г. г. народни представители! Азъ ви се оплакахъ и порано, ще ви се оплача и сега, че г. министърѣтъ на финанситѣ съ една жестокостъ, прихвѣща на всички министри на финанситѣ, взема 70 милиона лева отъ фонда „Съдебни сгради“. На България, може би, не ѣ сждено въ скоро време да се сбодие съ храмове на правосъдието достойни за ония, които служатъ въ тия храмове. Понеже отъ васъ сте отъ провинцията и знаете, че съдебнитѣ сгради на много мѣста не приличатъ на нищо. Понеже държавата нѣма сръдства да отпусне чрезъ бюджета суми за постройки на съдебни сгради, преди години, трѣбва да го отбележа и сега, хора предвидили — чини ми се между тѣхъ е и г. Рашко Маджаровъ — сж се сѣтили да прокарать законъ за постройка на съдебни сгради и чрезъ така нареченитѣ „фондови марки“ да събиратъ сръдства за постройка на тѣзи сгради. Може би утре ще дойде другъ да управлява Министерството на правосъдието; въ всѣки случай, който и да го управлява, моятъ съветъ е да пазимъ този фондъ като зеницата на окоето си и да го употребяваме строго само за целта, за която е създаденъ. Трѣбва да прибавя веднага, че въ миналото сж правени грѣшки: за палата на единъ малъкъ окръженъ сѣдъ, какъвто е Кюстендилскиятъ, сж похарчени 10 милиона лева, а за палата на Шуменския окръженъ сѣдъ, сжщо единъ малъкъ сѣдъ, сж похарчени 15 милиона лева, за да се откупи здание, а заедно съ ремонта разходътъ е достигналъ до 18 милиона лева. Това сж пари, похарчени съвсемъ на вѣтъра, когато и въ Кюстендилъ, и въ Шуменъ за малкитѣ окръжни сѣдилища тамъ съ едно или две отѣления можеше съ по 4—5 милиона лева да се построятъ нови сгради и да се спестятъ маса сръдства на фонда. Затова, съ мое съгласие и по предложение на г. Панайотъ Деневъ, въ сегашния бюджетопроектъ се заличи фразата, че могатъ да се купуватъ и готови здания — и така ще се чете бюджетопроектъ на второ четене. Както виждате, азъ самичкъ желая да си направя онѣзи самоограничения, които намирамъ, че сж необходими не поради това, че се чувствувамъ слабъ и че мога да се поддамъ, но поради това, че може следъ мене нѣкой да направи грѣшки. Ето защо азъ искамъ да ограничимъ правата на министъра въ това отношение, да може той само да купува мѣста, които да служатъ само за постройка на съдебни сгради по новитѣ и модерни изисквания, по начинъ отговарящъ на последнитѣ изисквания на съдебната архитектура.

Г. г. народни представители! Понеже много малко има да се каже по бюджета на Министерството на правосъдието, нѣкои отъ ораторитѣ намѣриха за нужно да ме обвинятъ за честитѣ амнистии, които сж дадени. Трѣбва да отговоря веднага, че Народниятъ блокъ, откажъ е на властъ, е далъ само една амнистия, която бѣше длъженъ да даде, понеже считаше, че отговаря квадратно на нуждитѣ на момента, за да се достигне омилотворение, да се тури було на миналото, да се внесе успокоение въ страната.

А. Неновъ (раб): Амнистирахъ се убийци.

Председателѣтъ: Моля да нѣма прекъсване.

Министър Д. Върбенков: (Към А. Ненов) Моля Ви се, г-не — не знам как се казвате.

Г. Енчев (з): Той е Сталин!

Министър Д. Върбенков: Трето, четвърто попълнено и съвсем фалшиво издание на Сталин! Той не може да бъде Сталин, защото не е...! Не може да бъде Сталин още и затова, защото не е имало Ленин, когото той да наследи!

Г. г. народни представители! Преди всичко амнистията не е сж дѣло лично на министъра на правосъдието; тѣ сж дѣло на цѣлия кабинетъ, на законодателната власт. Когато вие ме обвинявате или чрезъ мене хвърляте упрѣкъ върху кабинета за даванитѣ амнистии, азъ трѣбва да ви кажа, че не видѣхъ тукъ никого да гласува противъ амнистията, освенъ господата отъ крайната лѣвица. А нѣкои отъ нашето болшинство не бѣха доволни отъ амнистията, смѣтаха я ограничена и искаха нейното разширение.

Т. Георгов (з): Ние пакъ сме за по-широка амнистия.

Министър Д. Върбенков: Но този, който направи упрѣка — чини ми се г. Пупешковъ — трѣбваше да го хвърли върху себе си. Мога да му отговоря, че Демократическиятъ сговоръ даде 7 амнистии.

Н. Пждаревъ (д. сг): Грѣшка е това.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Значи, стига и артисва!

Т. Георгов (з): Дадохъ амнистия на убийци, а ние искаме да ликвидираме съ едно минало.

Министър Д. Върбенков: Мене ми се чини, че амнистията, която дадохме, послужи доста много и на господата отъ Демократическия сговоръ.

По въпроса за помилванията, г-да. Азъ лично не съмъ приятелъ на честитѣ амнистии, и ако мога да влияя на кабинета въ това отношение, азъ бихъ му повлиялъ и въ тая работа. На всѣки случай това е една политика на правителството, това е една политика на цѣлото болшинство и на Парламента, и азъ само изпълнявамъ неговата воля, тъй както най-добре трѣбва да бъде изпълнена — въ по-ограниченъ и по-скромненъ размѣръ.

Въпросътъ за помилванията, г. г. народни представители, даде поводъ тукъ на известни господа да хвърлятъ упрѣкъ — който облъкоха въ една прозрачна дипломатическа фразеология — и да обвинятъ чутъ-ли не Министерството на правосъдието,...

А. Бояджиевъ (раб): Пакъ употребѣи руска дума!

Министър Д. Върбенков: Азъ съмъ старъ русофилъ — башъ ми е цанковистъ.

А. Бояджиевъ (раб): Ама сега Русия е болшевишка вече!

Министър Д. Върбенков: Е, какво да правимъ? — Г. г. народни представители! Знаете какъ е уреденъ у насъ институтътъ на помилванията. Знаете какви други институти има въ закона: за предсрочно освобождаване на затворници, за условно осъждане и т. н., които показватъ, че нашиятъ законъ въ това отношение върви наредъ съ модернитѣ наказателни закони на другитѣ страни, макаръ че на нѣкои правници у насъ се вижда, че е доста по-старѣлъ вече. Но въ всѣки случай на „недостойния“ министъръ на правосъдието отъ Народния блокъ се падна неприятната задача да възстанови единъ институтъ, който по-ранешнитѣ министри на почитаемия Демократически сговоръ бѣха унищожили. Съгласно правилника за вътрешния редъ, при министерството сѣществува единъ комитетъ, състоящъ се отъ главния прокуроръ при Касацията, прокурора на апелацията, двамата началници на отдѣления и подначалника на отдѣлението, ръководящъ затворитѣ, който комитетъ се занимава съ помилванията. Азъ, който зная какво значи въ България да се занимавашъ съ помилвания, възложихъ на г. Велчевъ по-рано, на г. Недѣлчо Стойновъ, на г. Ангелъ Паневъ и г. Докумовъ да се занимаватъ съ тая благотворителна деятельность. Така щото азъ мога да имамъ вина въ тая работа толкова, колкото имате и вие, които не сте присѣствували въ тая комисия. И господинътъ, моятъ „сѣотечественикъ“ г. д-ръ Думановъ...

Н. Пждаревъ (д. сг): Съгражданинъ искате да кажете — ние всички сме сѣотечственици.

Министър Д. Върбенков: Азъ нарочно казвамъ думата сѣотечственикъ, защото не сме съграждани — той отъ рица моето право да бѣда плѣвенски гражданинъ. — Този затворникъ е представенъ за помилване съ заповѣдъ № 2692 отъ 26 септември 1931 г., отъ една комисия въ съставъ: председателътъ на окръжния сѣдъ Александъръ Йордановъ, замѣстникъ-прокурорътъ Любенъ Мариновъ, членъ-сѣдия — не зная какъ се казва — и директорътъ на затвора г. Никола Савовъ. Върху този списъкъ, съставенъ за октомврийскитѣ помилвания, г. Велчевъ, тогава главенъ прокуроръ на Касацията, а сега пръвъ председател на Върховния административенъ сѣдъ, съ собствената си рѣка е сложилъ резолюция: „Да, съ две години“. Ако членоветѣ на комисията, въ безпристрастието на които азъ мисля, че никой не се съмнява, сж решили да го помилватъ съ две години, струва ми се, че азъ и моитѣ приятели отъ Плѣвненъ не носимъ никаква отговорностъ за това. Но, г. г. народни представители, случило се е нѣщо още по-страшно за правнитѣ принципи на господата, които говориха по този въпросъ. Този нещастникъ — който между прочемъ е синъ на единъ приятелъ на господина, който говорѣше, следователно партийни тенденции въ това помилване не могатъ да се търсятъ — е ималъ нещастieto да бѣде отбелязанъ въ списъка, че му оставатъ да излежаватъ още година и нѣщо, а въ сѣщностъ той билъ излежалъ две години и нѣщо, и когато помилванията дошли подиръ три месеца, прокурорътъ на сѣда го освободилъ окончателно. Въротно, защото българинътъ винаги ще види сламката въ чуждитѣ очи, но гредата въ собственитѣ си не вижда. Той трѣбва да призове авторитета на адвокатския съветъ, г. Пждаревъ, че адвокатскиятъ съветъ билъ правилъ нѣкаква анкета по този въпросъ въ Плѣвненъ и че когато дойдатъ резултатитѣ отъ тая анкета, България щѣла да потрепери отъ ужаса на престѣпленията, които ще се откриятъ тамъ.

Азъ мога да ви кажа, г. г. народни представители, че следъ слуха, който азъ узнахъ по този поводъ, натоварихъ председателя на адвокатския съветъ въ Плѣвненъ г. д-ръ Иванъ Бижевъ и секретаря на тоя съветъ, адвокатъ Ратевъ, подпредседателъ на въздържателната федерация въ България, и подначалника на углавното отдѣление при министерството г. Хамамджиевъ, да анкетиратъ въ Плѣвненъ. И за съжаление на господина, който говорѣше вчера тукъ, и за ваше съжаление, тая анкета не можа да открие нищо въ това отношение.

Н. Пждаревъ (д. сг): За наше удоволствие.

С. Даскаловъ (з): За наша радостъ. Ние се радваме на това.

Министър Д. Върбенков: Така е, г. г. народни представители, когато се атакува безогледно. Азъ бихъ се обърналъ къмъ васъ за вашето съдействие, за да бѣдете и вие противъ тия помилвания, да не ходатайствувате никога за тия помилвания и да бѣдете по-строги въ това отношение.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това е много право казано.

Министър Д. Върбенков: Г. г. народни представители! Право е, азъ съмъ съгласенъ, че цената на сѣдебно-наказателнитѣ актове се намалява чрезъ помилванията. Но сѣташе се, че следъ смѣната на бившия режимъ трѣбва да настѣпни епохата на забравата и че трѣбва да се даде едно облекчение или единъ отдушникъ на народа въ това отношение и затуй трѣбваше да се направятъ по-голѣми помилвания. И каква е „страшната“ цифра на помилванията, до която сме достигнали ние презъ нашето управление? На 3 октомври м. г., по случай годишнината на сватбата на Негово Величество Царя, сж помилвани 308 души окончателно и 390 души съ 6-месечно-намаление на наказанието — частично помилвани. А напоследъкъ, за Възкресение Христово, сж помилвани 173 души окончателно и около 400 души съ намаление.

Н. Пждаревъ (д. сг): Всичко 1.500—1.600.

Министър Д. Върбенков: Какъ 1.500—1.600?

Н. Пждаревъ (д. сг): Всичко, всичко.

Министър Д. Върбенков: Всичко сж били представени 1.042 души за помилване отъ затворитѣ и сѣдилицата, съ заявление — 720 души, всичко 1.765 души, отъ които, г. Пждаревъ, сж помилвани не както казвате вие 1.500—1.600 души, а само 308 и 153, всичко 461 души окончателно.

Н. Пъдаревъ (д. сг): Но съ другитѣ колко ставатъ?

А. Неновъ (раб): А колко нови вѣззоха въ затворитѣ въ този периодъ?

Министъръ Д. Върбенковъ: Мене ми се чини, господине, че при буржоазното общество ще влизатъ въ затворитѣ затворници дотогава, докогато престанатъ въ Русия да убиватъ хората. Ние сме съгласни да не затваряме никого въ България, но ако вие обещаете, че ще въздействуватъ въ Русия да престанатъ да разстрелватъ никакъвъ буржоа, никакъвъ „бѣлъ“, никакъвъ свещеникъ, никакъвъ офицеръ.

А. Неновъ (раб): А вие въ България малко ли разстреляхте?

Председателъ: (Звъни) Моля.

Нѣкой отъ работницитѣ: Ами какво обещавахте въ време на изборитѣ?

Председателъ: (Звъни) Моля, не прекъсвайте. Най-сетне г. министърътъ прави пожелание да престанатъ разстрелванията.

Министъръ Д. Върбенковъ: Азъ съмъ съгласенъ да изпълнимъ искането на господата, да дадемъ още по-пълна амнистия, но ако тѣ ни полкрепятъ, ако я гласуватъ тъй, както ще я предложимъ, безъ тѣхнитѣ лозунги противъ класово и капиталистическо правосъдие, безъ лозунгитѣ противъ буржоазията. Подпишете едно такова предложение за амнистия и ние ще я дадемъ.

Ето ви, г. г. народни представители, това, което имаме да ви кажа въ защита на бюджетопроекта на Министерството на правосъдието.

Нека зачекна и въпроса за съкращенията, за да свърша. Дълженъ съмъ да отбележа веднага, че, въпреки всичко, ние въ съкращенията по отношение състава на съдилищата сме направили най-минималното. Това, което е въ по-голямъ размѣръ, е по другитѣ пера на разхода, защото считаме, защото азъ съмъ считалъ, че не можемъ да постѣгаме произволно върху състава на съдебнитѣ мѣста. Защото намалимъ ли повече, отколзото трѣбва, пакъ ще се задръстатъ съдилищата, съдебнитѣ инстанции пакъ ще се претрупатъ съ дѣла, пакъ правосъдието ще стане бавно, ще стане трудно. А искаме да направимъ, щото и въ България, както въ други по-уредени държави, да имаме бързо и евтино правосъдие.

Г. г. народни представители! За да бѣде правосъдието евтино, за да могатъ беритѣ и митата да бѣдатъ още намалени, трѣбва да сме богата, благоденствуваща държава. Ако чрезъ другитѣ реформи, чрезъ другитѣ мѣрки, които ще вземемъ, успѣемъ да уравнилимъ бюджета на държавата, да намалимъ тежеститѣ на нашето стопанство — държавно и частно — ако чрезъ цѣлата оная реформена дейностъ, която ще извършимъ, можемъ да облекчимъ и държавното съкровище, ние ще бѣдемъ щастливи, презъ зимата, ако бѣдемъ тукъ на тия мѣста, на които сме сега, да ви представимъ единъ бюджетъ, който да дава още по-евтино правосъдие. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Въ всѣки случай, както азъ, така и моитѣ другари отъ кабинета, така и вие отъ мнозинството, вземайки нашитѣ мѣрки по отношение бюджета, сме гледали да направимъ най-минимални съкращения, защото искаме цѣлостно да спазваме голѣмитѣ интереси на тоя важенъ държавенъ институтъ, какъвто е правосъдието; въ това отношение азъ съмъ се ржководилъ отъ гледището, че трѣбва да работимъ за това правосъдие, да го усъвършенствуваме, да издигаме престижа на неговитѣ носители, да ги поставимъ морално и материално добре, независими въ своята служба, като иматъ предъ видъ единичко предписанията на закона и интереситѣ на правосъдието. Ето задачата, която азъ съмъ си поставилъ като министъръ на това ведомство.

Г. г. народни представители! Представяйки ви бюджетопроекта на вашето гласуване, азъ ви моля да считате, че той, като дѣло на човѣкъ, не е свършенъ; че може и азъ, въ краткото време, презъ което управлявамъ това министерство, да съмъ допусналъ нѣкои грѣшки, които азъ, заедно съ васъ тукъ, съ усилията на всички ви, съмъ готовъ да поправамъ. Едно, обаче, трѣбва да ми признаете: че въ моята досегашна дейностъ съмъ ималъ азъ не такива страшни намѣрения, каквито ми се приписватъ — да постѣгамъ на съдийската несмѣняемостъ, да уронвамъ престижа на съдията, като уволнявамъ безразборно, за да

задоволявамъ други нѣкакви щения и интереси. И ако вие ми признаете това, г. г. народни представители, азъ ще бѣда доволенъ, че съмъ изпълнилъ дълга си като министъръ на правосъдието съ толкова вещина, колкото имамъ, но съ най-голѣма добросъвестностъ, което никой не бива да ми отрича. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателъ: Пристъпваме къмъ гласуване.

Моля, които приематъ заглавието на бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на правосъдието за 1932/1933 финансова година, така както се прочете отъ г. докладчика, да влигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 70)

Г. г. народни представители! Има нѣкои поправки въ § 1.

Общата сума по този параграфъ става 116.563.272 л., вследствие на промѣнитѣ въ обяснителната таблица.

Въ обяснителната таблица се направиха следнитѣ измѣнения.

На стр. III, въ „Отдѣление углавно“, годишната заплата на регистратора да се чете 24.600 л. вмѣсто 24.800 л.; годишната заплата на писаря също — 24.600 л. вмѣсто 24.800 л. Това сѣ печатни грѣшки.

Въ инспектората положението си остава същото.

Въ „Отдѣление бюджетно-контролно“ — на същата страница — сумата за годишна заплата на дѣловодителя да се чете 31.800 л. вмѣсто 31.920 л.

Общата сума за заплатитѣ на „Общи сѣужащи“ — на същата страница — да се чете 236.400 л. вмѣсто 236.000 л.

Сумата за повишение вмѣсто 260.570 л., става 236.670 л. Общата сума за заплати на личния съставъ при централното управление си остава 2.988.870 л.

Въ забележка „2“, подъ линия — на същата страница — вмѣсто „единъ отъ съдиитѣ на Софийския окръженъ съдъ“, става: „единъ отъ подпредседателитѣ или членоветѣ на Софийския окръженъ съдъ“.

На стр. 12, въ „Върховенъ касационенъ съдъ“, членоветѣ ставатъ 23, вмѣсто 22, а сумата за годишнитѣ имъ заплати става 3.132.600 л. вмѣсто 2.996.400 л. Секретаритѣ на отдѣления ставатъ трима, вмѣсто двама, а сумата за годишнитѣ имъ заплати става 211.200 л. вмѣсто 158.400 л. Сумата „за повишение“ става 396.530 л. вмѣсто 396.830 л. Общиятъ брой на служителитѣ презъ 1932/1933 финансова година става 67, вмѣсто 65 души. Общата сума става 5.686.730 л. вмѣсто 5.497.730 л.

„Апелативни съдилища“ — на същата страница 12. Въ Софийския апелативенъ съдъ съкратениятъ секретаръ при съда се възстанови — вмѣсто 8, оставатъ пакъ 9 секретари при съда — а сумата за годишнитѣ имъ заплати, вмѣсто 307.200 л., става 345.600 л. Общиятъ брой на персонала въ Софийския апелативенъ съдъ става 62, вмѣсто 61 души, а общата сума — 3.757.200 л. вмѣсто 3.718.800 л.

Общата сума за Пловдивския апелативенъ съдъ — стр. 13 — вмѣсто 2.654.000 л., както погрѣшно е отпечатана, става 2.953.200 л.

Въ Бургаския окръженъ съдъ се предвижда 1 подпредседателъ вмѣсто 2 — печатна грѣшка.

На стр. 15 заплатата на дѣловодителъ на бюрото за съдимостъ въ Врачанския окръженъ съдъ става 25.800 л. Това е печатна грѣшка.

На стр. 16 „Ловчански окръженъ съдъ“ има печатна грѣшка: секретари при съда въ миналото сѣ били двама, оставатъ и сега двама. За трима писари се предвиждатъ 73.800 л. — също печатна грѣшка.

Броятъ на служителитѣ при Ловчанския окръженъ съдъ презъ 1931/1932 г. ставатъ 29 вмѣсто 30 — също печатна грѣшка. Комисията заличи изцѣло 13 по редъ окръженъ съдъ — Пашмаклийския окръженъ съдъ — който има едно отдѣление.

На стр. 19, забележка I, вмѣсто: „Единъ отъ подпредседателитѣ се командирова за помощникъ-началникъ на гражданското отдѣление при министерството“, става (Чете) „Единъ отъ членоветѣ или подпредседателитѣ се командирова за помощникъ-началникъ на углавното отдѣление при министерството“.

Горе на същата граница въ текста „искатъ се кредити за всички за 1932/1933 финансова година“, отпечатано погрѣшно 1932/1932 г.

На стр. 20, въ „Сливенски окръжен съд“, срещу секретарь на съдията-следовател да се чете цифрата 28.200 л.

На стр. 22 въ „Татарпазарджишки окръжен съд“ има печатна грешка: въ рубриката „Брой на служителите през 1931/1932 финансова година“, „5 членове“ да се чете „6 членове“, а сега остават 5; така също секретари при съда въмъсто 6, да се чете 6, а сега остават 5. Съкращават се съ по единъ. За членовете се иска кредитъ за всички за 1932/1933 финансова година 330.000 л., въмъсто 264.000 л.; за секретари при съда — 159.000 л., въмъсто 127.200 л.

Годишната заплата на дѣловодител-призовкаря, да се чете 25.800 л.

Общиятъ брой на служителите при Татарпазарджишкия окръжен съдъ отъ 47 става 45, а общата сума на разхода става 1.689.000 л.

На същата стр. 22, въ Трънския окръжен съдъ, срещу „Членове“, въ графата „Искатъ се кредити“ и пр., въмъсто „132.200“, да се чете „132.000“.

На стр. 23 въ дѣзната рубрика „Брой на служителите през 1931/1932 ф. г.“ да се чете „1932/1933 ф. г.“ и срещу „Раздавачъ на призовки“ въ Шуменския окръжен съдъ въ графата „Месечна заплата одному“ цифрата „1.80“, да се чете „1.800“.

Въ Ямболския окръжен съдъ въ графата „Брой на служителите през 1932/1933 ф. г.“ общиятъ сборъ на служителите да се чете „41“, въмъсто „39“; кредитътъ за повишение, въмъсто „720.000“, да се чете „728.200“, а кредитътъ срещу „А всичко за заплати“ да се чете „42.243.000“, въмъсто „42.834.600“. Така също най-долу — броятъ на служителите през 1932/1933 финансова година, въмъсто „1.121“ да се чете „1.110“.

На стр. 25 въ „V група“, въмъсто „Искрецо“ да се чете „Своенско“, а въ „VI група“ се заличаватъ изцѣло, „Брациговско“ и „Страджанско“.

Министъръ Д. Върбенковъ: Страджанското мирово съдилище ще остане. После азъ ще направя предложение то да си остане.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Азъ докладвамъ това, което е приела бюджетарната комисия.

Така също въ рубриката „Брой на служителите през 1932/1933 ф. г.“, въмъсто „36 мирови съдии, 36 секретарь-счетоводители, 36 книжоводители по нотариалната частъ, 36 архиварь-регистратори, 36 дѣловодители-призовкари, 22 писари, 36 раздавачи на призовки“, да се чете „34 мирови съдии, 34 секретарь-счетоводители, 34 книжоводители по нотариалната частъ, 34 архиварь-регистратори, 34 дѣловодители-призовкари, 22 писари, 34 раздавачи на призовки“ и общиятъ брой, въмъсто „238“, да се чете „226“.

Въ графата „Искатъ се кредити за всички за 1932/1933 ф. г.“ срещу „Мирови съдии“, въмъсто „1.900.800“, да се чете „1.795.200“; срещу „Секретарь-счетоводители“, въмъсто „1.058.400“, да се чете „999.600“; срещу „Книжоводители по нотариалната частъ“, въмъсто „885.600“, да се чете „836.400“; срещу „Архиварь-регистратори“, въмъсто „928.800“, да се чете „877.200“; срещу „Дѣловодители-призовкари“, въмъсто „928.800“, да се чете „877.200“.

Срещу „Раздавачи на призовки“, въмъсто „777.600“ става „734.400“.

Или „Всичко“, въмъсто сумата „6.816.600“ става 6.661.200.

„А всичко заплати“ въмъсто „40.063.400“, става „39.703.400“.

Забележката: (Чете) „Министърътъ на правосъдието може да освободи отъ длъжностъ съдии и прокурори въ съдилищата, въ които такива съкращения не се предвиждатъ“ се заличава, при условие, че тая материя ще се уреди въ закона за бюджета.

На стр. 27. Следъ „Допълнителенъ (резервенъ) персоналъ“, където е казано „А всичко заплата“, въмъсто сумата „126.045.870“, става „125.321.670“.

И въ рубриката „Брой на служителите през 1932/1933 финансова година“ въмъсто „3.727“, става „3.729“.

„А всичко за заплата на личния съставъ по Министерството на правосъдието“ въмъсто сумата „117.287.472“, става „116.563.272“.

Това сж измѣненията и съкращенията, които комисията е направила, като е намалила бюджета съ около 600—700 хиляди лева по § 1.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. ст.): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Вземамъ думата по § 1 на бюджетопроекта на Министерството на правосъдието, защото това е първиятъ разходенъ бюджетопроектъ, който се гласува отъ Народното събрание и се гласува при обстоятелства и при условия, които г. министърътъ на финансите въ своето изложение така мрачно, така песимистично нарисова — нѣщо, което е даже недопустимо за единъ министъръ на финансите, който държи смѣтка за онова значение, което иматъ неговите думи въ живота, и специално въ стопанския животъ на страната.

Въ Министерството на правосъдието се правятъ съкращения. По тѣзи съкращения въ бюджетарната комисия се явиха доста прения. Азъ съмъ длъженъ да изтъкна едно мнение, едно съображение на членовете на бюджетарната комисия, какво при това особено тежко положение, въ което е страната; при това стѣснение финансово, бюджетно на държавата, ще трѣбва да държимъ смѣтка за частните интереси, които трѣбва да бъдатъ достатъчно добре защитени чрезъ правосъдието. Очевидно, това е едно погрѣшно схващане, едно погрѣшно разбиране. Правосъдието не е създадено само да защитава частните интереси на съденците се. То има за задача да защитава голѣмите обществени интереси и да осигури мира и спокойствието въ страната. И ако тази е задачата на правосъдието, безспорно е, че когато се стремимъ да запазимъ правосъдието на надлежната висота, ние правимъ това не за да гарантираме частните интереси, но преди всичко да гарантираме голѣмите обществени интереси за миръ и за правовъ редъ.

Г. г. народни представители! Съкращенията, които се правятъ отъ г. министра на правосъдието, безспорно е, ние не можемъ да ги считаме като непроучени, толкова повече, че г. министърътъ ни заяви, какво тия съкращения се правятъ съ съгласието на началниците на службите и следъ обстойно проучване, какви съкращения могатъ да понесатъ службите.

Но, г. г. народни представители, макаръ че не може и не бива да се противопоставяме на съкращенията, нашъ дългъ е да приетъ вниманието на г. министра на правосъдието върху нуждата, щото съкращенията да не предизвикватъ, ако не разстройство, то забавяне въ раздаването на правосъдие. Защото, колкото и да е добро, колкото и да е независимо, колкото и да е леснодостъпно и евтино правосъдието, ако то е бавно, задачата, която правосъдието дѣло има въ нашата страна, аѣма да бъде изпълната. Ние всички се плашимъ отъ голѣмата морална поквара, която настѣпва въ нашето общество, въ нашето общество, но ние не искаме да разберемъ, че голѣмъ дълъ за тая морална поквара носи бавността, съ която се раздава правосъдието. Правосъдието има за задача да утаси искрицата на недоволство, която се явява въ членовете на обществото отъ безправие и неправдѣ, които се причиняватъ на тѣхъ. Тази искрица трѣбва бързо да се гаси, ако не искаме да се обърне въ огънъ на умираве, на ненавистъ, които сж условия за безпорядѣкъ въ едно общество. И ако у насъ правосъдието върви все така бавно, както до сега е вървѣло, бждете увѣрени, г. г. народни представители, че то не ще постига задачата, която има правосъдното ведомство. Каква полза отъ това, че този, който е извършилъ престѣпление, ще бъде наказанъ следъ години, ако отъ момента на извършване престѣплението, когато се констатира, че той е опасенъ за обществото, до момента, когато ще отиде въ затвора не само за да получи наказание, но и да получи изправление, той има всичката възможностъ да сѣе морална поквара въ обществото, всрѣдъ онѣзи, между които се движи? Каква полза има отъ това, че въ края на краищата обществото ще получи удовлетворение, ако пакостта, която е причинена, е много по-голяма отъ разбиръ на присъденото наказание? Ето защо азъ поддържамъ, че трѣбва много да се внимава, съ съкращенията да не се причини бавностъ въ правораздаването.

Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ също, че тия изявления, които направи г. министърътъ на правосъдието, ...

А. Капитановъ (з): Г. Пждаревъ! Принципи ли е у васъ, че когато говорите Вие, да оставя единъ да Ви слуша?

Н. Пждаревъ (д. ст.): Какво обичате?

Председателъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ въ Народното събрание нѣмамъ приятели, а имамъ само колеги народни представители и не говоря, за да ме слушатъ, но говоря за да изпълня единъ дългъ по отношение задачата ми да следя какво върши правителството при управлението на държавата. — Казвамъ, отъ голѣмо значение е декларацията, която направи г. министърътъ на правосъдието, че при прокарване на тия съкращения той е внимавалъ да не се постигне на независимостта на съдийството, да не се постигне на онзи голѣмъ принципъ за свобода и спокойствие на съдийската съвѣсть.

А, г. г. народни представители, наистина отъ известно време въ съдийството има смутъ. На това може би да сж причина нѣкои проявление, които нѣматъ такова значение, каквото то имъ отдава, но фактъ е, че такова безпокойствие съществува. Дългъ е на г. министра да направи всичко възможно, за да се убеди българското съдийство, че докогато то е добросъвестно къмъ своя дългъ, докогато то изпълнява усърдно своята работа, нѣма да бжде обезпокоявано отъ никого, билъ той управникъ или приятелъ на управникъ.

Днесъ, г. г. народни представители, положението на нашето съдийство не е онова, което бѣше преди години, когато животътъ можеше да ги приеме съ отворени обятия и когато тѣ можеха съ трудъ и постоянство да изкарватъ въ него своята прехрана. Животътъ днесъ е много тежъкъ. Днесъ е мъчно за единъ отдаденъ на своята работа съдия, прекаралъ години въ съдийството, да излѣзе навънъ въ живота и да е сигуренъ, че ще може тамъ да изкара прехраната си. Тѣзи условия поставятъ съдийството въ голѣмо изпитание, когато то може да подозира, че неговата служба, неговото спокойствие могатъ да бждатъ засегнати не затова, защото то е недостойно за своето мѣсто, но затова защото други сж недоволни отъ неговата работа. И азъ пожелавамъ на г. министра да постоянствува въ духа на тази декларация, която направи, и на дълго, да увѣри българското съдийство, че въ тая страна вече нѣма министъръ, който да не цени високо независимостта на българския съдия и да не желае да бжде тя осигурена и отъ други.

Г. г. народни представители! Вземахъ думата, за да подчертая и другъ единъ фактъ, който стана въ бюджетарната комисия. Единъ народенъ представителъ направи тамъ предложение да се намалятъ или да се премахнатъ представителнитъ пари на министра. Вземахъ думата по този въпросъ затова, защото сега се разглежда първиятъ бюджетъ и се решава въпросътъ — а решенъ по този бюджетъ, ще бжде решенъ и за всички бюджети. Азъ не правя предложение, азъ желая да подчертая, като че не се свъща достатъчно тежко положение, въ което се намира не страната, а онѣзи, които трѣбва да даватъ своитъ срѣдства, за да се правятъ разходи по държавния бюджетъ. Сѣтамъ, че разбирането, изказано отъ единъ народенъ представителъ, какво и днесъ на министритъ сж нуждни много суми, за да могатъ тѣ да се представляватъ наистина така, както подобава на министри, ще трѣбва малко да се поизостави въ времена като днешнитъ. Вѣрно е, г. г. народни представители, че въ спокойни години, въ години, когато у насъ не е ставало това, което днесъ става, можемъ съ щедростъ да даваме възможностъ на нашитъ министри да се представляватъ предъ обществото малко по-другояче, отколкото сж се представлявали като обикновени граждани въ живота. Но днесъ времената сж съвършено други. У насъ асж се сѣмта, че ние трѣбва да се представяме като държава, която може да поддържа всичкия онзи блѣсъкъ, който поддържатъ държави съ по-друго стопанско състояние. Но когато речете, г. г. народни представители, да понадникнете тамъ долу какво става въ нашата страна, когато вие можете да разберете и да видите, че много данъкоплатци сж принудени да се въздържатъ отъ удовлетворение на най-необходимитъ човѣшки нужди, вие ще разберете, че малко по-другояче днесъ трѣбва да гледаме на въпроса за държавнитъ разходи и за удовлетворение нуждитъ на държавнитъ служители.

Г. г. народни представители! Г. министърътъ на правосъдието каза, че ималъ желание да може да поувеличи заплатитъ на нашитъ съдии, но срещналъ прѣчката на г. министра на финанситъ. Не е прѣчката въ г. министра на финанситъ да не могатъ да се увеличатъ заплатитъ на нашитъ съдии. Азъ съмъ убеденъ, че всички министри биха желали да видятъ нашитъ чиновници все повече и повече да могатъ да удовлетворяватъ лесно своитъ нужди, не само човѣшки, но и културни. Прѣчката е въ държавнитъ приходи: тѣ нѣма да постѣпятъ въ този размѣръ, въ който ние предвиждаме, че ще постѣпятъ, и въ края

на краищата ще се разбере, че не само не може да се даде повече, но едва ли и това, което се предвижда да се даде, ще може да се даде навреме, ако изобщо може да се даде.

Ето защо, г. г. народни представители, азъ съмъ длъженъ да подчертая, че не съ особена загриженостъ се гледа отъ управлението на този въпросъ.

Г. г. народни представители! Не бива да си затваряме очитъ предъ това, което става. Азъ мисля, че онова, което се очаква долу, въ широкитъ срѣди на нашето общество, да го направи Парламентътъ, той трѣбва да го направи. Защото убеждението е, че то може да се направи и е належащо да се направи. И азъ сѣтамъ, че дългъ е на тази интелигенция, която българскиятъ народъ е изпратилъ въ Народното събрание, да прецени онова особено положение, което преживяваме, и да подаде братска ръка на тази надигаща се обединена демократия, която иска повече правда не — иска човѣщина.

И ако, г. г. народни представители, Парламентътъ не даде това, което се очаква, ако не се почувствува тамъ долу, че тия съкращения на разходи се искрено желаятъ и прокарватъ отъ Парламента, страшното е да не би да се намѣри другъ пътъ, за да се прокаратъ. Тогава не само бюджетното равновѣсие е застрашено, тогава е застрашенъ и онзи общественъ строй, противъ който нашата българска демокрация не е: тя не е противъ общественъ строй, тя не е противъ държавата, но тя е противъ една система на управление, която сѣмта, че може да удовлетвори всичкитъ въображаеми нужди на едни, когато други сж принудени да не могатъ да удовлетворяватъ и най-насъщнитъ си човѣшки нужди.

Азъ привличамъ вниманието ви, г. г. народни представители. Вашъ дългъ е да се съобразявате съ онова, което става долу и да го съпоставите съ онова, което ние тукъ правимъ.

Председателъ: Г. г. народни представители! Преди да пристѣпимъ къмъ гласуване, трѣбва да съобща на Народното събрание, че сж постѣпили предложения, подписани отъ нуждното число народни представители, целящи измѣнението въ нѣкои части на обяснителната таблица за разходитъ за личния съставъ при Министерството на правосъдието за 1932/1933 г. Ще съобща тия предложения по реда на тѣхното постѣпване.

Н. Стамболиевъ (з): Нѣма го сега г. министърътъ, за да искаме съгласието му.

Г. Говедаровъ (д. сг): Той е далъ съгласието си за нѣкои отъ тѣхъ.

Председателъ: (Звъни) Моля!

Н. Стамболиевъ (з): Той е далъ съгласието си, но за нѣкои отъ тѣхъ. Въ всѣки случай, това трѣбва да бжде съобщено.

(Министърътъ на правосъдието Д. Върбенковъ влиза въ залата)

Председателъ: За да не губимъ време, съобщавамъ, че първо по редъ на постѣпването е предложението, направено отъ народния представителъ г. Димитъръ Дрънски, приподписано отъ народния представителъ г. Говедаровъ. Дватама г. г. народни представители предлагатъ, щото къмъ § 1, глава I, на стр. 17 отъ обяснителната таблица — Пловдивски окръженъ съдъ — вмѣсто предвидения въ бюджета единъ нотариусъ, да се предвидятъ двама нотариуси и общиятъ кредитъ, вмѣсто 42.600 л., да стане 85.200 л.

Г. Говедаровъ (д. сг): Това е за Пловдивския окръженъ съдъ.

Председателъ: Моля! Ако дватама г. г. народни представители, подписали това предложение, искатъ думата, за да дадатъ обяснение, давамъ имъ я.

Д. Дрънски (д): Искамъ думата за обяснение.

Председателъ: Давамъ Ви думата, само че накъсичко. Тоя въпросъ е много простъ — вмѣсто единъ нотариусъ, да се предвидятъ двама.

Г. Говедаровъ (д. сг): Трѣбва да се мотивираме — защо.

Председателъ: Моля! Ще Ви дамъ думата.

Д. Дрънски (д): (Отъ трибуната) Безъ много разсъждения, г. г. народни представители. Вчера бюджетарната комисия, както се докладва днесъ, закри Пашмаклийския окръженъ съдъ и прехвърли всичката дейностъ на тоя съдъ върху Пловдивския окръженъ съдъ. Това е първото съображение, по което нотариуситъ въ Пловдивския окръженъ съдъ трѣбва да бждатъ двама.

Второ съображение. Безъ да желая да намалявамъ значението и достойнството на известни центрове у насъ, ще кажа, че окръжниятъ съдилища въ Севлиево, Ямболъ, Ломъ и Свищовъ и по стойността, и по размѣра на тѣхната дейностъ, по количество на дѣлата, които гледатъ, не могатъ да се равнятъ на Пловдивския окръженъ съдъ, и да иматъ и тѣ сѣщо така единъ нотариусъ, както е предвидено да има и въ Пловдивъ единъ нотариусъ. Следователно, налага се въ Пловдивъ да има двама нотариуси.

Друго едно сравнение, което ще направя, застъпа София. София, при 250 хиляди жители, има 5 нотариуси, когато Пловдивъ, при население 90.000 жители, плусъ единъ районъ отъ 100 и повече села, съ едно население отъ около 200 хиляди жители, се обслужва само отъ единъ нотариусъ, както се докладва днесъ.

Г. г. народни представители! Ако вземамъ думата, правя го не само защото азъ чувствамъ тая нужда Пловдивъ да има двама нотариуси съ огледъ даннитъ, които се дадоха вече и които азъ имамъ тукъ — приблизително Пловдивскиятъ окръженъ съдъ е разгледалъ 7 хиляди дѣла — но и затуй, защото отъ една сравнителна таблица, която ще ви прочета накратко, ще видите, че единиятъ нотариусъ, който се закрива сега, е извършилъ презъ 1931 г. 20 хиляди бройки протестирани полици, завѣрки на пълномощия, договори и преписи — 15 хиляди бройки, завѣрки на търговски регистри — 3 хиляди бройки, завещаения извършени — 300, събирания на мита за окръжния и апелативния съдъ и завеждане на дѣла и апелационето имъ — 6 хиляди бройки. Всичко това прави една дейностъ за една година отъ около 40—50 хиляди бройки сдѣлки, нотариално извършени. Като имате предъ видъ характера на известни нотариални актове — извършване завещаения, извършване протести на полици, които сѣ въ такъвъ голѣмъ брой, то ако на единия нотариусъ, който остава и който досега имаше за задача да върши само нотариалнитъ актове по продажби, покупки, залози и пр. и пр., се възложи и тази дейностъ — да извършва протести на полици и пр. — вие ще разберете, като имате предъ видъ и голѣмния районъ, както и значителния брой население, което трѣбва да бжде обслужвано, че този единственъ нотариусъ ще бжде абсолютно задрѣстенъ и той по никой начинъ нѣма да може да обслужва нуждитъ нито на население, нито на търговци, нито на еснафи, нито на тѣзи, които биха пожелали да извършатъ нотариални актове.

Г. г. народни представители! Тѣзи данни, които ви давамъ и които не сѣмъ малко, смѣтамъ, че сѣ доста убедителни, за да ви накаратъ, като вземете предъ видъ наличността на единъ окръженъ съдъ съ четири отдѣления и наличността на единъ апелативенъ съдъ въ Пловдивъ, като вземете предъ видъ и факта, че Пашмаклийскиятъ окръженъ съдъ е прехвърленъ при Пловдивския окръженъ съдъ, да се съгласите, че единиятъ нотариусъ, останалъ въ Пловдивъ, нѣма да насмогне да извърши своитъ задачи.

Вчера въ бюджетарната комисия, която председателствувамъ азъ, г. г. членоветъ и г. министърътъ, вземайки предъ видъ, че Пашмаклийскиятъ окръженъ съдъ се премахва и че вследствие на това се прави една икономия отъ нѣколко стотинъ хиляди лева, отъ която ще може да се открие кредитъ за исканото увеличение на нотариуситъ въ Пловдивъ, дадохъ съгласието си за оставяне на втория нотариусъ въ гр. Пловдивъ.

Ф. Рафанловъ (д. сг): Имате ли данни какви приходи има въ този нотариатъ?

Д. Дрънски (д): Въ нотариата постѣпватъ ежегодно повече отъ 10 милиона лева благодарение на тия завѣрки, които върши.

Г. Шонговъ (з): Въпросътъ за втори нотариусъ при Пловдивския окръженъ съдъ не е въ връзка съ Пашмаклийския окръженъ съдъ.

Н. Стамболиевъ (з): Трѣбваше да се ликвидира съ въпроса за Пашмаклийския окръженъ съдъ и, ако действително се установи, че така може да се разреши въпросътъ, тогава да се постѣпни тѣй.

Д. Дрънски (д): Г. г. народни представители! Когато пледирамъ по тоя въпросъ, трѣбва да ви кажа, че не върша това — както се каза тукъ банално — защото съмъ пред-

седателъ на бюджетарната комисия и защото изхождамъ отъ Пловдивъ, но защото смѣтамъ; че действително съкращението на единия нотариусъ при Пловдивския окръженъ съдъ ще бжде една колосална грѣшка и ще замедли дейността не само на Пловдивъ и на неговитъ граждани, но и на околията, която възлиза на сто и толкова села.

Ходатайствувамъ и моля г. министра на правосъдието да даде съгласието си и почитаемото Народно събрание да гласува за увеличение нотариуситъ въ Пловдивъ отъ единъ на двама, тѣй както сме направили предложението си съ г. Говедарова.

Н. Пждаревъ (д. сг): Въ бюджетарната комисия Вие не поисканте това. Вие не изложихте съображенията си, макаръ че сте председателъ на бюджетарната комисия.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ моля да се съгласите, безъ дебати, които ще бждатъ излишни, да се съгласи и г. министърътъ на правосъдието, щото, вмѣсто предвидениятъ въ бюджетопроекта единъ нотариусъ въ Пловдивъ, да се предвидятъ двама такива, като кредитътъ отъ 42.600 л. стане на 85.200 л. Правимъ това предложение не само защото Пловдивъ е сръдище на окръгъ, така многоброенъ, но и защото Пловдивъ е единъ търговски центъръ съ голѣма, развита търговия, съ нарастнали търговски нужди. Не е въпросъ само за броя на прелискитъ, за количеството на извършената отъ нотариата работа, но за характера и качеството на тая работа — събиране на съдебни мита, завѣрка на търговски книги, маса протести на полици и търговски ефекти, които досега сѣ извършвани въ голѣмо количество и които сега сѣ особено зачестили и т. н. Азъ смѣтамъ, че всичко това налага непременно да се съгласимъ да бждатъ нотариуситъ двама, колкото сѣ били миналата година. Фактъ е, че работата на нотариуситъ, г-да, сега се увеличава и усложнява и затова би могло да се претендира съ пълно основание, вмѣсто двама, нотариуситъ да бждатъ трима. Ние, обаче, не искаме това, а настояваме тѣ да останатъ толкова, колкото сѣ били миналата година — двама нотариуси.

Прочее, касае се за едно увеличение отъ 42.600 л. и азъ вѣрвамъ, че г. министърътъ на правосъдието ще се съгласи съ туй наше предложение, да се предвидятъ двама нотариуси. Вънъ отъ това интереситъ на Фиска налагатъ такава една служба; ако тя не се предвиди, маса приходи ще закъсвятъ или нѣма да постѣпватъ въ Фиска. Отъ друга страна това се налага и защото единъ единственъ нотариусъ ще бжде въ фактическа и физическа невъзможностъ да върши добросъвестно и сериозно своята работа. Очаквамъ г. министърътъ на правосъдието да даде охотно съгласието си за случая.

Председателътъ: Моля г. министра на правосъдието да каже, съгласенъ ли е съ предложението на народнитъ представители г. Дрънски и г. Говедаровъ — нотариуситъ при Пловдивския окръженъ съдъ да се увеличатъ отъ единъ на двама.

Министъръ Д. Върбенковъ: Г. г. народни представители! Вѣрно е, че нотариуситъ въ Пловдивъ, въ единъ градъ съ 90 хиляди жители, при доходитъ, които даватъ, не сѣ въ тежестъ на държавата, защото тѣ за всичко онова, което извършватъ въ услуга на гражданството, събиратъ повече отъ 500 хиляди лева такси, мита и пр. При това положение, намирамъ, че това нѣма да бжде въ тежестъ на бюджета и мога да се съглася да се увеличатъ нотариуситъ при Пловдивския окръженъ съдъ отъ единъ на двама. (Оживление)

Председателътъ: Моля г. г. народнитъ представители, които приематъ, щото, вмѣсто предвидения въ бюджетопроекта единъ нотариусъ при Пловдивския окръженъ съдъ, да се предвидятъ двама, като общиятъ кредитъ, предвиденъ за единия, отъ 42.600 л. стане 85.200 л. за двамата, да влитнатъ рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Второто предложение, по реда на постѣпването, направено сѣщо отъ народнитъ представители г. Дрънски и г. Говедаровъ, е въ смисълъ...

В. Савовъ (нац. л. о): Значи, коалиция!

Г. Говедаровъ (д. сг): Да, коалиция!

Председателътъ: ... вмѣсто 9 члена на Пловдивския окръженъ съдъ, да се предвидятъ по бюджета 10, ...

Обаждаат се от мнозинството: Ей-й-й!

Г. Говедаров (д. сг): Чакайте, чуите, бе джанам!

Председателът: ... като общият кредит от 594.000 л. стане 660.000 л.

Моля г. г. представителите, които приемат това предложение, да вдигнат ръка.

Г. Говедаров (д. сг): Искам думата.

Председателът: Малцинство, Събранието не приема

Г. Говедаров (д. сг): Не сме се мотивирали г. председателю. (Оживление)

Председателът: Моля, има ред!

Г. Говедаров (д. сг): Азъ исках думата.

Председателът: Моля, седнете си на мястото. Азъ знам какво правя.

От народния представител г. Димитър Дрънски има направено предложение — въ връзка с предшествуващото гласуване — също и секретарите при Пловдивския окръжен съд, вместо 7, да станели 8.

Моля г. г. представителите, които приемат това предложение, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Четвърто по ред предложение, направено от народните представители г. Стамболиев и г. Мирски. Предлагат, щото секретарите при Варненския окръжен съд да бъдат увеличени от трима на четирима — съ един.

Моля г. г. представителите, които приемат това предложение, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Пето по ред предложение, направено от народния представител г. Шидерски, въ смисъл, към § 1, група VI, да се прибави „и Страджанско“ мирово съдилище.

Моля г. министра на правосъдието да каже съгласен ли е съ това предложение.

Министър Д. Върбенков: Азъ съм съгласен съ това предложение — да се внесе въ бюджета и Страджанското съдилище.

Председателът: Моля г. г. народните представители, които приемат това предложение на г. Шидерски, съ което е съгласен г. министърът на правосъдието, като имат пред вид да се внесе въ бюджета и съответната за това съдилище сума, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Шесто предложение, направено от народния представител г. Шонгов, въ смисъл, заличеният от бюджетарната комисия Пашмаклийски окръжен съд да остане, като се предвиди за него кредит от 689.400 л., и общата сума по параграфа да бъде 117.252.672 л.

Г. Шонгов (з): Моля, г. председателю, дайте ми думата.

Председателът: Имате думата.

Г. Шонгов (з): Г. г. народни представители! Въ бюджетарната комисия вчера се реши да се закрие Пашмаклийският окръжен съд по съображения, че той имал малко дъла, съображение, което не може да даде основание — нито пък може да служи за примър — да се закрие един окръжен съд въ едно място, отдалечено 200 км. от град Пловдив.

Г. г. народни представители! Причината за малкото дъла въ Пашмаклийския окръжен съд е големата криза, унищожението на поминъка на това население, което единствено се изхранва от тютюна, а знаете, че тютюнът днес няма никаква цена. Това, г. г. народни представители, не може да служи за аргумент, защото това положение е временно, преходно. Ако вие се съгласите да закриете Пашмаклийския окръжен съд, това значи да лишите едно българско трудолюбиво, мирно население от окръжен съд, който там играе голяма културна и морална роля, и да натоварите това население съ голъми тежести, защото, за да отидете от гр. Пашмаклий до гр. Пловдив, трябва да платите за автомобил 300 л. за отиване и 300 л. за връщане — 600 л., а зимно време даже и 1.000 л. Като вземете въ съображение и лошите пътища, неудобството и пр., това значи да лишите един народ от евтино и леснодостъпно правосъдие, за каквото се говореше от трибуната.

Г. г. народни представители! Когато се харчат такива грамадни средства за постройка на съдебни палати — 17, 18 и 20 милиона лева — да се прави икономия 600.000 л. от съкратяването на Пашмаклийския окръжен съд, азъ не мога да разбера какъ е възможно това. Ако, г. г. народни представители, трябва да се направят големи съкращения, може и други съдилища да се съкратят и тогава ще разбере народът въ Пашмаклийския окръг, че действително се правят големи съкращения и ще се помирят. Но какво ще излезе сега от тая работа? Ще излезе, че единичък този народ, откъснат въ Родопския лабиринт, ще бъде лишен от правосъдаване и от една защита, каквато правосъдието дава на народа. Това, което казва г. Дрънски, когато се мотивираше тук за нотариуса въ Пловдив, че щяла да се увеличи работата му, като се закрие Пашмаклийския окръжен съд, не е вярно, защото ние въ Пашмаклий нямаме нотариус и си служим съ мировия съдия и никой път няма да си послужим чрез пловдивския нотариус.

Ето защо, г. г. народни представители, въ името на справедливостта и за да не се лиши от правосъдаване едно население, което е мирно и кротко, за да не он каже то, че не се полагат никакви грижи за него, моля г. министърът на правосъдието да се съгласи да не се закрива окръжният съд въ гр. Пашмакли.

Х. Манафов (д): 87 дъла е разгледал през цълата година Пашмаклийският окръжен съд.

Председателът: Които г. г. народни представители приемат предложението на народния представител г. Шонгов да остане Пашмаклийският окръжен съд, като се предвиди кредит за него 689.400 л., моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Седмо по ред предложение е направено от г. г. народните представители Стоян Джабарови и Цвятан Стояничев въ смисъл: (Чете)

„По § 1, глава I. Обяснителната таблица стр. 16, п. 9 — Ловчански окръжен съд.

„Предвидени 4 члена съдии; да се намалят съ 1, като останат 3.

„Да се възстанови, вместо това, нотариатът при съда.“
Има думата народният представител г. Стоян Джабаровски.

С. Джабаровски (нац. л): Г. г. народни представители! Въ Ловеч има две мирови съдилища, всъко от които има годишно по 4 хиляди дъла, а нотариатът при Ловчанския окръжен съд самостоятелно има 1.301 дъла. Тия 1.301 дъла сега трябва да се предадат на един от мировите съдии, която работа ще му бъде физически невъзможно да свърши.

Предложението, което правимъ, е да се намали един член-съдия при окръжния съд, който получава 66.800 л. годишно, а за нотариуса, който искаме да се възстанови — ако се махне прислужника, който може да бъде взет от окръжния съд — ще бъде необходим един кредит от 66.600 л. Значи, кредитът ще се намали съ 200 л. Ако остане и прислужникът, кредитът ще се увеличи съ 19.000 л.

При наличността на физическа невъзможност да се свърши работата на нотариата от мировото съдилище, където ще се прехвърлят нотариалните дъла, азъ ще моля да се приеме това предложение.

Председателът: Които г. г. народни представители приемат предложението, прочетено от менъ, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

В. Коевски (нац. л): Г. председателю! Не разбрахме.

Обаждаат се: Министърът не си каза думата.

Председателът: На министра ще дам думата, когато я поиска. Съгласете се, че председателството дава думата само на онзи, който я поиска.

Х. Манафов (д): Не чуваме гласуването.

Председателът: (Звъни) Моля.

Минаваме към осмото по ред предложение, направено от народните представители г. г. Тончо Мечкарски, Цоло Лилков и Димитър Тодоров: (Чете) „Да се премести II Врачанско мирово съдилище въ с. Криводол, Врачанско“
Има думата народният представител г. Тончо Мечкарски.

Г. Мечкарски (з): Г. г. народни представители! Въ Враца остават две мирови сждилища. Ние искаме II-то Врачанско мирово сждилище да се премести въ с. Криводолъ, което е желѣзнопѣтенъ възелъ. Около 20 голѣми села отъ Врачанска околия ще се обслужватъ отъ мировото сждилище въ с. Криводолъ. Ако почитаемото народно представителство си даде съгласието, това ни най-малко нѣма да бѣде въ ущърбъ на правораздаването, а напротивъ, правораздаването ще се доближи до народа. Гледището на Земледѣлския съюзъ е и ще си остане: подвижни мирови сждилища, за да бѣде правораздаването близо до народа. Затова азъ моля почитаемото народно представителство да се съгласи Врачанското II мирово сждилище да се премести въ с. Криводолъ.

Председателъ: Моля г. г. народнитѣ представители, които приематъ предложението на г. г. народнитѣ представители Тончо Мечкарски, Цоло Лилковъ и Димитъръ Тодоровъ, тъй както го прочетохъ, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранieto не приема.

Минаваме къмъ деветото по редъ предложение, направено отъ народния представителъ г. Георги Геновъ: (Чете) „Къмъ § 1, VI група, мирови сждилища, да се добави мирово сждилище въ с. Полски-Тръмбешъ“.

Има думата народниятъ представителъ г. Георги Геновъ.

Г. П. Геновъ (р): Г. г. народни представители! Разбирамъ, че бюджетътъ на българската държава трѣбва да се движи подъ знака на голѣмитѣ икономии. Това е крайно необходимо. Но същевременно азъ смѣтамъ, че правосъдието трѣбва да бѣде близо до народа, защото не народътъ е за правосъдието и за правосъднитѣ институти, а правосъднитѣ институти трѣбва да бѣждатъ за народа. Заради туй азъ направихъ предложение да се открие едно мирово сждилище въ Полски-Тръмбешъ — единъ новъ градъ, който изниква на желѣзнопѣтната линия Горна-Орѣховица—Русе, съ едно население вече повече отъ 4.000 души, съ 5 банки и съ силно развитъ стопански животъ. Само 1.500 вагона зърнени храни сѫ изнесени тази година оттамъ. Банкитѣ иматъ пласментъ повече отъ 80—90 милиона лева. Едно население отъ 40 хиляди души, чийто стопански животъ е съсредоточенъ тамъ, идва на пазаръ въ Полски-Тръмбешъ. Сега принуждаваме това население да ходи въ Свищовъ, Бѣла, Горна-Орѣховица и Търново на 30, 40 и повече километра, да харчи маса пари, за да извърши и най-малката своя сждебна работа.

Много справедливо, г. г. народни представители, ще бѣде на това население, което има развити нужди, на което е концентрирана стопанската дейностъ тамъ, въ Полски-Тръмбешъ, да му откриемъ едно мирово сждилище, защото забележете, че презъ миналата година сѫ протестирани около 1.000—1.500 полица, за които протести населението е ходило въ Търново и другитѣ градове и е изхарчило една сума отъ 300 хиляди лева — само за да отиде да вземе протеститѣ на тия свои полица.

При това положение, азъ смѣтамъ, че напълно е справедливо и моля г. министра на правосъдието да се съгласи да се открие едно мирово сждилище тамъ. Това е единъ градъ, който расте стопански и културно и който е съ голѣмо бждеще. Трѣбва да разберемъ, че България трѣбва да има една емиграционна политика на преселване. Планинскитѣ мѣста ще се обезлюдаватъ, защото нѣма поминъкъ, и хората ще се обеселватъ въ полскитѣ мѣста. Полски-Тръмбешъ израства като единъ голѣмъ центъръ презъ последнитѣ години и е съ голѣмо бждеще. Ако не тази година, идущата година непременно сждилище ще трѣбва да бѣде открито, защото иначе интереситѣ на населението страдатъ много.

Ето защо, азъ моля г. министра на правосъдието да намѣри нѣкакъвъ модусъ, било като се закрие едно отъ сждилищата съ по-малко работа, било като вземе отъ кредита, който остава отъ закрития Пашмаклийски сждъ, и да се открие едно мирово сждилище въ Полски-Тръмбешъ. Забележете, г. г. народни представители, че общината въ Полски-Тръмбешъ е наела здание за мирово сждилище, ще прави всички разходи за отоплението и освѣтлението на сждилището, готова е даже да поеме и канцеларскитѣ разходи. Дайте ви единъ сждия, единъ секретаръ, и двама писари и населението ще бѣде задоволено.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Момчиловъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Струва ми се, че уважаемиятъ г. професоръ Геновъ иска да изпълни частъ отъ своята лична избирателна платформа.

Г. П. Геновъ (р): Нищо подобно. Населението иска това.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Извинете, г. Геновъ. — Въ единъ моментъ, когато бюджетътъ се съставя подъ знака на икономии, когато съкращаваме цѣли окръжни сждилища, не може да се иска откриването на новы сждилища, особено въ с. Полски-Тръмбешъ. Азъ съмъ съгласенъ, че той е единъ центъръ съ бждеще, съгласенъ съмъ, че единъ денъ ще се наложи, когато се прекроява наново сждебната карта на България, тамъ да се открие мирово сждилище, но сега, когато Бѣла отстои на 10 километра и тамъ има мирово сждилище, когато Павликени отстои на 20 километра и тамъ има сждилище, . . .

Обажлатъ се: Не на 20, а на 50 километра.

С. Момчиловъ (нац. л. о): 20 км. и нѣщо по права линия. (Смѣхъ)

С. Таковъ (з): По въздушна линия, съ аеропланъ е по-направо.

С. Момчиловъ (нац. л. о): . . . когато Горна-Орѣховица отстои на 30 км. . . .

Отъ земледѣлцитѣ: По въздушна линия!

С. Момчиловъ (нац. л. о): . . . да искаме да създадемъ ново сждилище тамъ, считамъ, че е излишно.

Независимо отъ това, отъ какъ ще се вземе районъ за това сждилище? Районъ ще се вземе малко отъ Свищовъ, значи отъ Свищовския окръженъ сждъ, малко отъ Бѣла, значи отъ Русенския окръженъ сждъ, отъ Горна-Орѣховица, отъ Търново и отъ Павликени, значи отъ Търновския окръженъ сждъ. Значи отъ района на три окръжни сждилища ще се рѣже по малко, за да се скалъпи районъ за това сждилище.

Г. г. народни представители! Азъ считамъ, че докато не се направи едно коренно преустройство на сждебната карта на България, при което известни сждилища ще станатъ излишни, да се открива ново сждилище въ Полски-Тръмбешъ не е необходимо. Нѣма защо да се правятъ нови и излишни разходи. Излишно е за сега поне, а когато ще се реорганизира сждебната карта на България, ще има мирово сждилище тамъ.

Председателъ: Преди да пристѣпимъ къмъ гласуване предложението на народния представителъ г. Георги Геновъ, смѣтамъ за нужно да привлѣга вниманието на Народното събрание върху факта, че г. Геновъ ходатайствува да се открие сждилище въ Полски-Тръмбешъ, безъ да определя какъвъ кредитъ за това ще бѣде нуженъ.

Н. Захариевъ (з): Г. министърътъ ще каже това.

Председателъ: (Звъни) Моля г. г. народнитѣ представители, които приематъ това предложение на народния представителъ г. Геновъ, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранieto не приема.

Минаваме къмъ десетото предложение отъ г. г. народнитѣ представители Димитъръ Тодоровъ и Георги Калъповъ, които предлагатъ да се открие ново мирово сждилище въ гр. Фердинандъ, за което правятъ следното предложение: (Чете) „По § 1, страница 25, VI група, да се прибави „и II Фердинандско“.

Има думата народниятъ представителъ г. Калъповъ.

Г. Калъповъ (д): Г. г. народни представители! Известно ви е, че гр. Фердинандъ е голѣмъ търговски центъръ и имаме досега две мирови сждилища, I и II, при които има и нотариална служба. При положението, че сега се закрива II Фердинандско мирово сждилище и остава само едно, което околията дава срѣдно около шестъ хиляди дѣла, плюсъ това има и около 3 хиляди нотариални завѣрки при сждята, който изпълнява нотариалната служба, правосъдното дѣло, правораздаването въ тази околия ще бѣде извънредно много отслабено и ще бѣде равносильно на отказъ на правосъдие.

Ето защо азъ ще моля г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ да се приеме тази поправка, която ние съ г. Тодоровъ предлагаме, като се възстанови II Фердинандско мирово сждилище, което досега съществуваше. 204.000 л. ще се изразходватъ за него.

Председателъ: Вие правите предложение, но не посочвате откъде да се вземе кредитъ за това сждилище.

Моля г. г. народнитѣ представители, които приематъ предложението на народнитѣ представители г. Димитъръ Тодоровъ и г. Георги Калъповъ по § 1, стр. 25, VI група

240*

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат § 22 така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграф без измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат § 23 така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграф без измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат § 24 така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграф без измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народният представител г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Въ този параграфъ се предвижда кредитъ за храна на затворниците и персонала при затворитѣ, както и на сѣщитѣ болнична храна въ болницитѣ при затворитѣ. Още когато се изказахъ по принципъ по бюджетопроекта, азъ казахъ какво е състоянието въ нашитѣ затвори, какъвъ е режимътъ и особено каква е храната на затворниците. Съгласно последната наредба, последното окръжно на г. министъра на правосъдието, се забрани внасянето на храна въ затворитѣ. Трѣбва да подчертая, че поради това се влоши положението на всички затворници, особено на политическитѣ, които се третиратъ зле, които сѣ подложени на единъ тероръ, на единъ режимъ на изгладняване, на единъ режимъ на умъртвяване. (Възражения отъ мнозинството)

Г. Калъповъ (д): Какъвъ тероръ има, кажете!

Г. Костовъ (раб): Ние искаме кредитътъ по този параграфъ да бѣде увеличенъ отъ 17.900.000 л. на 50.000.000 л., за да бѣде подобрена храната на затворниците.

Г. Енчевъ (з): На 100.000.000 л.!

А. Капитановъ (з): Да нѣмате намѣрение всички да отивате въ затворитѣ! (Смѣхъ)

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбенковъ: Г. г. народни представители! Очевидно, предложението на народния представител г. Костовъ е предоставено на вашата милостъ, защото отъ неговата група нѣма кой да гласува за него. (Смѣхъ)

Г. Костовъ (раб): Г. министре! Гладни стачки се обявяватъ въ затворитѣ. Това е вследствие на онзи режимъ, който е създаденъ отъ Вашата политика — политика на гладъ.

А. Капитановъ (з): Вие правите гладна стачка. Не ядете какво ви се дава.

Г. Костовъ (раб): Помия не се яде. Поне вие мълчете, наемници такива!

М. Бечевъ (д): А бе, образцови стопанства има при затворитѣ!

Г. Енчевъ (з): Да не искате печени агнета въ затворитѣ?

Министъръ Д. Върбенковъ: Преди всичко, г. г. народни представители, това предложение се прави за демагогия.

Г. Енчевъ (з): То се знае.

Министъръ Д. Върбенковъ: Второ, по отношение храната въ затворитѣ положението днесъ е следното.

Министъръ Д. Гичевъ: Ние нѣмаме намѣрение да увеличаваме числото на затворниците.

Министъръ Д. Върбенковъ: Понеже ние имаме политика на помилявания, затворниците се намаляватъ и затова нѣма нужда да се увеличава кредитътъ за храна.

Г. Костовъ (раб): Вчера вкарахте 10 души въ затвора, и има шестъ нови процеса.

Министъръ Д. Върбенковъ: Но, г. г. народни представители, твърдението на този господинъ (Сочи Г. Костовъ) не отговаря на истината и по следното съображение. Днесъ има поевтиняване на продуктитѣ на пазара съ 30—40%. Това се вижда и отъ доставкитѣ, които правимъ чрезъ търгове. Така, напр., миналата година оризътъ е билъ доставянъ по 18—19 л. килограмътъ, а тази година утвърдихме търгове за доставка на оризъ по 11—12 л. килограмътъ. Въ затворитѣ въ Северна България се доставя овнешко и агнешко месо по 12—13 л. килограмътъ. Въобще всички продукти сѣ поевтинѣли. И днесъ, въпрѣки че увеличихъ съ една заповѣдъ отъ преди три седмици дажбата на хлѣба съ 150 грама и затворниците получаватъ по единъ пълень килограмъ на день, а сѣщо увеличихме и другата храна, все пакъ порционътъ е намаленъ съ 50 ст.

А. Капитановъ (з): Въ Русия хората вѣнъ отъ затворитѣ ядатъ по половинъ кило хлѣбъ на день.

Министъръ Д. Върбенковъ: Така че отъ това намаление на кредита затворниците нѣма да пострадатъ; нѣщо повече — сега храната имъ е подобрена. Но за да се прекъснатъ тия лъжи, тая демагогия, азъ ви моля, г. г. народни представители, да изберете една парламентарна комисия отъ трима души — единъ представител отъ групата на работниците, единъ представител на другитѣ опозиционни партии и единъ отъ болшинството — която да отиде въ който щете затворъ да провѣри тази работа.

С. Таковъ (з): Костовъ да отиде. Тамъ даватъ по единъ самунъ хлѣбъ!

Г. Костовъ (раб): На вашата анкета не се съгласявамъ, защото я искате за да замаскирате истинското положение въ затворитѣ.

Отъ мнозинството: А-а-а!

С. Таковъ (з): Защо бѣгаши отъ анкета?

Г. Калъповъ (д): Г. Костовъ! Елате съ мене, когато искате, въ Централния затворъ да направимъ една анкета ние двамата, и то инцидентно, безъ да има подготовка. Азъ ще Ви заведа.

А. Капитановъ (з): Страхъ го е да не остане тамъ!

М. Станевъ (раб): И вие пледирате, че положението на политическитѣ затворници е прекрасно?

Министъръ Д. Върбенковъ: Това, което се говори тукъ за тероръ въ затворитѣ, за преследвания, за изтезавания, за карциране на политически затворници, е една шарлатания, която отговаря на боя на господина, който я прави. Това е абсолютно невѣрно. Никой не се карцира затуй, че е политически затворникъ; карциратъ се само онѣзи, които нарушаватъ законитѣ и правилницитѣ въ затвора. Онзи день азъ бѣхъ въ Централния затворъ и всички политически затворници се разхождаха два часа изъ двора.

М. Станевъ (раб): Завчера въ Старозагорския затворъ е заповѣдано да се стреля и е стреляно въ помѣщението, но по една случайностъ не сѣ убити хора.

Министъръ Д. Върбенковъ: Това правило за Старозагорския окръженъ затворъ вѣроятно е взето отъ наредбата за така нареченитѣ вредители въ Русия, заточени на Соловецкитѣ острови. Тамъ за всѣко отдалечаване отъ работа има една единствена присѣда — парабелъ въ челото. Вѣроятно директорътъ на затвора въ Стара-Загора е билъ старъ вашъ възпитаникъ, знае вашитѣ правила и ги прилага тамъ!

М. Станевъ (раб): Както и Вие сте били такъвъ — възпитанието си сте добили при насъ и станяхте изпеченъ фашистъ.

Министър Д. Върбенков: Нищо подобно няма. — Но аз заявявам и вие трябва да знаете, че ако нѣкой отъ затворниците, който и да билъ той, се улича въ откритъ бунтъ противъ караула или наредбитѣ въ затвора, военната сила, която е тамъ и която не е въ наше разпореждане, а изпълнява устава за гарнизонната служба, ще стреля и хичъ няма да те пита.

Нѣкой отъ мнозинството: Защо имъ отговаряте да си губимъ времето?

Министър Д. Върбенков: Моля народното представителство да гласува кредита за храна и други тѣй, както се докладва отъ г. докладчика.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които отъ, г. г. народните представители приематъ предложението на народния представител г. Георги Костовъ, кредитътъ по § 25 отъ 17.900.000 л. да се увеличи на 50.000.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 25 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народния представител г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Напоследъкъ се засили строителната политика на Министерството на правосъдието. Въ модерните затвори, които се строятъ, обикновено се поставя централно отопление, правятъ се бани, създаватъ се всевъзможни удобства. Обаче ние трябва да ви кажемъ, че тия централни отопления сѫ само построеви. Затворитѣ не се отопляватъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. Костовъ! Говорете по параграфъ, по предвидената сума за отопление и освѣтление на помѣщенията.

Г. Костовъ (раб): Параграфътъ е за отопление и освѣтление. Азъ говоря за отоплението.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Параграфътъ е ясенъ. Той е за отопление и освѣтление, а не е за предвидането на парно отопление въ новостроящите се затвори.

Г. Костовъ (раб): § 26 е за отопление и освѣтление на затворитѣ и азъ говоря за отоплението. Азъ казвамъ, че затворитѣ не се отопляватъ и, ако искате, да ви кажа примери. Въ Старозагорския затворъ тази зима сѫ измръзнали всички затворници. Тамъ има хора, на които ушитѣ, ржцетѣ измръзнаха. Така на Славовъ, политически затворникъ, измръзнаха ушитѣ; на Петъръ Георгиевъ измръзнаха ржцетѣ. Ние трѣбваше да изпращаме на затворниците ржавици. Въ затвора е невъзможно да се стои. Той е единъ влаженъ затворъ, строенъ наскоро, и просто заболѣха всички затворници. Затова ние искаме кредитътъ по този параграфъ за отопление и освѣтление на помѣщенията да бѣде увеличенъ, за да се отопляватъ затворитѣ. Ние предлагаме кредитътъ по този параграфъ да се увеличи на 10.000.000 л.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): Вашиятъ другаръ бѣше противъ затворитѣ.

Министър Д. Върбенковъ: Г-да! На сжщото основание и това предложение ще трѣбва да се остави безъ послѣдствие.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на народния представител г. Костовъ, да се увеличи кредитътъ по § 26 на 10.000.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

С. Таковъ (з): Костовъ не гласува. Да се запише това.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 26 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народния представител г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Този параграфъ се касае за купуване облѣкло, обуца, завивки и постилки на затворниците. Съгласно новата наредба, не се допуска внасянето на никакво бѣло, на никакви завивки въ затворитѣ, а бѣлото, което се дава на затворниците, е не само недостатъчно, но е и окжсано. Този малкъ кредитъ, който се предвижда за купуване на облѣкло, обуца, завивки и постилки на затворниците, няма да задоволи нуждитѣ на затворниците. Затова ние искаме кредитътъ по този параграфъ да се увеличи, за да се купи нужното бѣло и завивки на затворниците, и предлагаме да се увеличи на 10.000.000 л.

П. Попивановъ (з): Богати хора сте и можете да си купите облѣкло.

Г. Костовъ (раб): Може и за васъ да служатъ.

П. Попивановъ (з): Ако отидешъ въ Шуменския окръженъ затворъ, ще търсишъ не бѣло, а рогозка. Изглежда, че ти си билъ въ Софийския затворъ.

Г. Костовъ (раб): Това ви е манталитетътъ. Той (Сочни министъръ Д. Върбенковъ) рисува затворитѣ като курорти, а вие разправяте, че нѣмало рогозки.

Председателстващъ Н. Шоповъ: По § 27 има предложение отъ народния представител г. Георги Костовъ, кредитътъ да бѣде увеличенъ на 10.000.000 л. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 27, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народния представител г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Кредитътъ по този параграфъ е за купуване и поддържане на покжщина, кровати, сапунъ и т. н.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И окови. За тѣхъ да увеличимъ ли кредита? (Смѣхъ)

Г. Костовъ (раб): Оковитѣ ще ги зачеркнемъ, така сжщо и църковните принадлежности, като ще искаме да бѣде прибавено въ текста: купуване на политическа литература и вестници, които сѫ тѣй необходими за затворниците, особено политическитѣ, и за които вие не пускате нито единъ листъ, нито единъ вестникъ да се внесе.

Г. г. народни представители! Затворниците нѣматъ сапунъ да се измиятъ, да се оператъ! Това знаете ли го вие, които се смѣте тукъ? Затворникътъ нѣма сапунъ да се опере, не му се дава никаква медицинска помощъ. Ето защо ние искаме да се увеличи този кредитъ на 5.000.000 л., за да бждатъ задоволени тия нужди на затворниците, като особено искаме да се отпусне кредитъ за купуване на литература и то политическа, необходима за просвѣтата на затворниците.

Председателстващъ Н. Шоповъ: По § 28 има предложение отъ народния представител г. Георги Костовъ, кредитътъ да се увеличи на 5.000.000 л. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Частъ е 8. Азъ моля да се продължи заседанието до приемане бюджетопроекта на Министерството на правосъдието.

Които сѫ съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народния представител г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. ср): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да правя предложение за увеличение на кредита.

Искамъ само да обърна вниманието на г. министра на правосъдието върху единъ важенъ въпросъ. Навѣрно сте забелязали въ бюджетопроекта, че кредитътъ за наемъ на сѣдебнитъ учреждения е извънредно голѣмъ, напр., за апелативнитъ сѣдилища 920.000 л., за Министерството на правосъдието 270.000 л. и т. н. — всичко около 10.000.000 л.

Министъръ Д. Върбенювъ: 9.000.000 л.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Днесъ наемитъ на всички здания сѣ сваднали. И когато се повдига много основателно въпросътъ чрезъ законъ да бждатъ намалени наемитъ на частнитъ хора, азъ моля г. министра да вземе строги мѣрки, да се подирятъ здания — и ще се намѣрятъ толкова же удобни, колкото сѣ сегашнитъ помѣщения на сѣдилищата — съ много по-малки наеми; по такъвъ начинъ ще се реализира една икономия по бюджета. Искамъ да се занимаете съ този въпросъ.

Министъръ Д. Върбенювъ: Да Ви обясня веднага.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Азъ зная, ако има договори, разбира се, въпросътъ е другъ.

Министъръ Д. Върбенювъ: Трѣбва да ви кажа, че при всѣки договоръ, който одобрявамъ, правя 15% намаление. И както виждате, кредитътъ отъ 6.770.000 миналата година, сега е намаленъ на 6.000.000 л.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Да, но строятъ се и нови помѣщения. Въ всѣки случай обърнете сериозно внимание на този въпросъ. Наемитъ могатъ да се намалятъ съ 30%.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Кокладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 31, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 32, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 33 — вж. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 34 — вж. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 35 — вж. Т. I, № 70)

А. Аврамовъ (з): Искамъ думата по § 34.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Той е гласуванъ.

А. Аврамовъ (з): Какъ гласуванъ? Тогава вие гласувате топанъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Повдигахъ отъ трибуната въпроса, по който сега ще направя предложение, като ще ви моля да приемете това

предложение. То се отнася до възнаграждението на свидетели, които се призоваватъ да свидетелствуватъ по дѣла отъ общъ характеръ. Само отѣзи, които не сѣ били въ сѣдилища, не знаятъ колко е неприятно и за сѣда, и за секретаря, и въобще за административната управа на единъ сѣдъ, когато дойдатъ свидетелитъ да искатъ възнаграждението си, а въ сѣда нѣма суми, защото аванси не сѣ отпущани своевременно.

Ето защо къмъ § 35, следъ забележката за пѣтнитъ и дневни пари на мировитъ сѣди, моля да се прибави втора забележка съ следния текстъ: (Чете) „Свидетелитъ и вѣщитъ лица, призовани да се явятъ по дѣла отъ общъ характеръ, когато пѣтуватъ до мѣстото, където се разглежда дѣлото, по българскитъ държавни желѣзници, могатъ да пѣтуватъ безплатно, като представятъ на най-близката станция отъ мѣстожителството си призовката и се легитимиратъ.“

„Предвиденитъ отъ сѣда суми за пѣтни пари на вѣщитъ лица и на свидетелитъ по буква „б“ на § 35 се внасятъ въ Българската народна банка за смѣтка на българскитъ държавни желѣзници, а свидетелитъ и вѣщитъ лица получаватъ отъ сѣда само дневнитъ пари“.

Понеже ми се прави възражение, ще се обоснова. Нѣкои искатъ да кажатъ, че тукъ може много лесно да стане нѣкаква фалшификация съ една призовка. Призовкитъ ги издава сѣдътъ. Ако нѣкой иска да злоупотрѣби, то и днесъ може да се злоупотрѣби по много начини и съ много други книжа, които даватъ право на хората да пѣтуватъ по желѣзницитъ било съ намаление, било безплатно. Тукъ имаме една сѣдебна кистация, където най-много трѣбва да имаме вѣра, че мѣчно ще може да се издаде призовка за едно лице само затова, за да пѣтува отъ единъ градъ въ другъ. Когато пъкъ се намѣри, че се издава такава призовка, или се употрѣбява фалшива призовка — то законитъ сѣ затуй.

Като заявявамъ, че съмъ взелъ предварително съгласието на г. г. министритъ на желѣзницитъ и на правосъдието, моля народното представителство да гласува тази втора забележка, която предлагамъ къмъ § 35.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. г. народни представители! Фактитъ, които съобща народниятъ представителъ г. Капитановъ, сѣ вѣрни. Порали липса на срѣдства, поради недостѣпния кредитъ, който се предлага за тая целъ отъ 7.000.000 л., много отъ сѣдилищата дължатъ за свидетелски възнаграждения отъ година-две и би следвало народното представителство да направи нѣщо, за да може тая тегоба, която е обществена, да не остава само въ тежестъ на частното лице, което въ дадения случай е задължено да я изпълнява.

Но мене ми се чини, трѣбва да предвидите по-строги условия за легитимиране.

А. Капитановъ (з): Това може да се уреди съ правилникъ или съ окръжно.

Министъръ Д. Върбенювъ: Призовката сама по' себе си не е доказателство, ако нѣма и легитимация. Отъ друга страна пъкъ фиксътъ е гарантиранъ, че пѣтуването нѣма да става безплатно, защото предвиденитъ за тая целъ кредити въ сѣдилищата ще се внасятъ съ вносни листове въ Българската народна банка за смѣтка на българскитъ държавни желѣзници, вмѣсто да се чака да се явятъ свидетелитъ, за да имъ ги изплащатъ.

А. Капитановъ (з): Г. министре! Следъ думата „безплатно“ да се прибавятъ думитъ „III класа“.

Министъръ Д. Върбенювъ: И азъ съмъ съгласенъ съ това предложение на г. Капитановъ, съ забележката: да се легитимиратъ.

А. Капитановъ (з): Ами азъ го имамъ.

П. Поливановъ (з): Съ едно окръжно ще се обясни, че той ще предави призовката си въ сѣда, сѣдътъ ще я вѣри и, като се върне, ще я остави на оная станция, отъ която е трѣгналъ.

А. Капитановъ (з): Призовкитъ могатъ да се прибиратъ тѣй, както се прибиратъ и удостоверенията отъ административнитъ желѣзнопѣтни власти.

С. Таковъ (з): Тѣзи работи ще се уредятъ съ правилникъ.

Председателстващ Н. Шопов: Постигнало е предложение от народния представител г. Гаврилов, за едно изменение в § 35 — на първия ред думите „общ характер“ да се премахнат. Защото фактически съществуват дълга от частен характер и от общ характер. Със това предложение г. министърът е съгласен.

А. Капитанов (з): Кой прави това предложение?

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Това предложение е от мене.

А. Капитанов (з): Ама защо?

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Да ви обясня защо, за да не ви става чудно. Фактически окръжният съд лица отиват да разглеждат дълга в подучастци. Софийският окръжен съд ходи в Пирдон, Ихтиман, Самоков, Златица и т. н. и разглеждат дълга само от общ характер и фискален. За да разглеждат и апелативни от частен характер, когато насрочват по пет дълга от общ характер, между тях дълга от общ характер да поставят и апелативни дълга от частен характер.

А. Капитанов (з): Какво значение има?

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Тук влиза тоя кредит. И без това съдът отива там, само че се затрудняват странит.

А. Капитанов (з): Моето предложение е много ясно.

Министър Д. Върбенков: Това е отделно предложение.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): То е друго. За да може съдът да разглежда и такива дълга, премахват се думите „общ характер“.

С. Йовев (д): Но когато съдът отиват да разглеждат дълга в подучастци, никога не става нужда за разглеждане дълга от частен характер.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Но не се касае за граждански дълга.

С. Йовев (д): Тия разноси се внасят и няма защо да се махат думите „общ характер“. Да си остане така, както е в бюджетопроекта.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народният представител г. Васил Маринов.

В. Маринов (д): Г. г. народни представители! Аз съмтам, първо, че по принцип докладчикът не може да прави никакви предложения.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Г. министърът го прави.

В. Маринов (д): Г. министърът може да направя предложение. Щом като г. министърът го прави чрез Вас, то е друг въпрос.

Министър Д. Върбенков: Нищо подобно — аз се съгласих само.

В. Маринов (д): Така че предложението, което се прави от докладчика, аз съмтам, че то не може дори да се полага на гласуване, защото докладчикът сам не може да прави предложение.

Но, г. г. народни представители, аз повдигам и втори въпрос: предложението, което прави г. Капитанов, е крайно умътно не, но е необходимо да бъде вотирано от народното представителство, защото вярно е, че никога в съдилищата не е имало пари за разноси на свидетелит и никога те не са получавали такива. Едно улеснение, което ще се направи за тях, то е поне да бъдат освободени от плащане, когато пътуват по българските държавни железници. А пък как ще минават след това тия кредити на приход за Министерството на железницит, то е друг въпрос.

Така че аз поддържам напълно предложението на г. Капитанов, като изрично се каже, че това се отнася до дълга от общ характер, а не и до дълга от частен

характер, и като се прибави, че безплатното пътуване ще бъде в III класа.

Министър Д. Върбенков: Г. г. народни представители! Това предложение, което беше направено от г. Гаврилов, понеже аз го приемам, да се счита, че аз го правя. Но то няма нищо общо с предложението на г. Капитанов. То се касае само за следните случаи: напр., отива Плевенският окръжен съд в Луковит да гледа дълга от общ характер — тогава окръжният съд не насрочва между тях дълга и дълга от частен характер.

В. Маринов (д): Не насрочва!

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): А сега се насрочват.

Министър Д. Върбенков: Сега се иска да не се насрочват. Това няма нищо общо с пътуването или непътуването на съда. Това е предложението и аз моля да бъде гласувано и прието.

А. Капитанов (з): Но то е отделно от моето.

Министър Д. Върбенков: Да, отделно.

Председателстващ Н. Шопов: Моля, г-да! Амо наистина по-голяма тишина, ще можем да се разберем.

Има предложение в § 35 в първия ред думите „общ характер“ да се премахнат. Това предложение няма нищо общо с предложението на г. Капитанов. Касае се за случаит, които ви изтъква г. министърът.

Обажда се: разбрано.

Председателстващ Н. Шопов: Които от г. г. народнит представители приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които от г. г. народнит представители приемат предложението на народния представител г. Капитанов, към § 35 от бюджета на Министерството на правосъдието да се прибави втора забележка в следния смисъл: (Чете)

„Свидетелит и вещит лица, призовани да се явят по дълга от общ характер, когато пътуват до мѣстото, където се разглежда дълото, по българските държавни железници, могат да пътуват безплатно в трета класа, ако представят на най-близката станция от мѣстожителството си призовката и се легитимират.“

Предлаганит от съда суми за пътни пари на вещит лица и на свидетелит по буква б на § 35 се внасят в Българската народна банка за сметка на българските държавни железници, а свидетелит и вещит лица получават от съда само дневни пари, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Д. Дрънски (д): Знаете ли каква бъркотия ще стане сега? По-добре е да се дават пари на свидетелит, отколкото да предвиждаме този ред.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Г. г. народни представители! Комисията заличи в § 35 думите „и възнаграждение на духовни лица за подвеждане под клетва по такива дълга“, защото фактически това не съществува.

Председателстващ Н. Шопов: Които от г. г. народнит представители приемат § 35 така, както се докладва от г. докладчика, заедно с току-що приетит предложения на г. Капитанова и на г. министра за заличаване думите „общ характер“, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете § 36 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграф без изменение.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народният представител г. Аврам Аврамов,

А. Аврамов (з): Г. г. народни представители! В § 36 се предвиждат 100.000 л. за пътни и дневни на известни чиновници, които ще участват в известни комисии. Всички чиновници, които ще участват в комисии, и без това са платени. Защо ще им плащаме още едно възнаграждение по 100 л. на ден?

Затуй аз правя предложение § 36 да се изхвърли.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Пътни и дневни не се предвиждат в този параграф.

А. Аврамовъ (з): Какъ да нѣма пѣтни и дневни?

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Предвижда се, г. Аврамовъ, възнаграждение за частни лица, по опредѣленіе на Министерския съветъ.

А. Аврамовъ (з): И за чиновници.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Но това възнаграждение е за извънредна работа.

А. Аврамовъ (з): Никаква извънредна работа! Тѣ сѣ чиновници. Затова азъ правя предложение да се премахне тоя параграфъ.

Т. Мечкарски (з): Сговорътъ премахна тия възнаграждения, а ние ще ги възстановимъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Това не може да бѣде по никой начинъ.

Т. Мечкарски (з): Какъ да не може да бѣде!

Министъръ Д. Върбенковъ: Това възнаграждение е за професори, които ще произвеждатъ испити въ извънработно време, и за адвокати, на които трѣбва да дадемъ поне по 100 л. на день. Моля ви да не се съгласявате съ предложението на г. Аврамова и да гласувате параграфа така, както го докладва г. докладчикътъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 36.

А. Аврамовъ (з): Чекайте, г. председателю! Гласувайте по-напредъ моето предложение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитѣ представители приематъ предложението на г. Аврамовъ, § 36 да се заличи, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 36 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 37 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 38 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 39 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Г. г. народни представители! Съобщавамъ ви, че ще имаме заседание утре, въ 10 ч. сутринта, за да могатъ г. г. народнитѣ представители следъ обѣдъ да бѣдатъ свободни. Отправлямъ молба къмъ бюджетарната комисия въ усиления ѝ съставъ да бѣде непременно въ 9 ч. тукъ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 40 — вж. прил. Т. I, № 70)

Кредитътъ отъ 10.000 л. се намалява на 5.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 40, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 41 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 42 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 43 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 44 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 44, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 45 — вж. прил. Т. I, № 70)

Кредитътъ отъ 10.000 л. става 15.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 45, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 46 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 47 — вж. прил. Т. I, № 70)

Последнитѣ думи въ текста: (Чете) „Този кредитъ се разпредѣля по съответнитѣ параграфи за заплатитѣ съ заповѣдъ отъ министра на правосъдието“ се заличаватъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 47, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 48 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 49 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Всичко по Министерството на правосъдието сумата 166.937.472 л. се намалява на 166.213.272 л., плюсъ кредитътъ 42.000 л. за II пловдивски нотариусъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ сумата по Министерството на правосъдието, както се докладва, плюсъ кредита за II пловдивски нотариусъ, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 50 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ нѣма промѣни.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 50, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 51 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 52 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема
§ 64 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка,
Мнозинство. Събранието приема.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема
§ 65 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка.
Мнозинство. Събранието приема.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема
§ 66 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка.
Мнозинство, Събранието приема.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 67 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

„За повръщане“ се поправи отъ комисията на „За връщане“. Сума по този параграфъ не се предвижда.

И тукъ „За повръщане“ се поправя отъ комисията на „За връщане“. Сума си остава 20,000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Къто приематъ § 69, съ тази поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

прил. 1. 1, № 70)
Комисията намали кредита по този параграфъ отъ
10.000 л. на 2.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 70 така, както се докладва — съ намаление на сумата отъ 10.000 л. на 2.000 л. — моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 300.000 л. на 308.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 71 така, както се докладва — съ увеличение на сумата отъ 300.000 л. на 308.000 л. — моля, да вдигнатъ ръжкѣ. Мнозинство. Събрането приема.

Комисията поие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шопов: Които приемат § 72 така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Въ този параграфъ, следъ думата „награди“, комисията прибави думитѣ „на затворниците“, . . .

И. Василевъ (з): Само на затворниците.

Министъръ Д. Върбенювъ: Да.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): . . . а по-нататъкъ думитъ чл. 46 и 17" поправи на чл. 46 т. 17".

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 73 така, както се докладва отъ г. докладчика — съ добавката и поправката, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 61 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нап. д): Чете § 62 — вж

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 62 — вж. прил. Т. I, № 70)

Председателствувал: Н. Шопов. Кмет: кандидат

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ
§ 62 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка.

Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 63 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ
§ 63 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка,
Мнозинство. Събрание то приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 74 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 74 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете забележка I и забележка II къмъ глава X).
Комисията прие тѣзи забележки безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ тия две забележки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 75 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 75 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 76 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 76 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 77 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 77 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 78 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ този параграфъ комисията направи следниятъ прибавки: на последния редъ, следъ думитъ „и здания“ прибави думитъ „за построяване“, а следъ думитъ „на сѣдебни сгради“ прибави думитъ „съгласно специалния законъ за постройка такива“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 78 така, както се докладва, съ тия прибавки, направени отъ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 79 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Г. г. народни представители! Този параграфъ и при нашето управление вървѣше така редактиранъ и много пѣти тукъ ставаше дума и критика, че, макаръ да се има довѣрие къмъ министра, не може да се турятъ на негово разположение 1½ милиона лева за възнаграждение на персонала, въ една обща форма. Миналата година на края даже бюджетарната комисия е взела решение и, ако не се лъжа, въ закона има упоменато и това.

Азъ мисля, че нищо нѣма да попрѣчи на г. министра да вземе да различни този параграфъ, да покаже за какво се харчатъ тѣзи 1½ милиона лева по § 79.

Министъръ Д. Върбенковъ: Г. Данаиловъ! Азъ и сега мога да Ви кажа. Този параграфъ се харчи за техническото бюро въ София. То се състои отъ единъ началникъ и трима архивари при него.

Т. Бончевъ (д. сг): (Казва нѣщо)

Министъръ Д. Върбенковъ: Г. Бончевъ! Тѣ не сж за пресушаване на блатата, а за да вършатъ ревизия на другитъ.

Т. Бончевъ (д. сг): Азъ не споря съ Васъ, за да ме прещакате!

Министъръ Д. Върбенковъ: Отговарямъ Ви точно.

Т. Бончевъ (д. сг): По-добре не ме закачайте кой какво пресушва.

Министъръ Д. Върбенковъ: Ревизията сж при прокурора.

Т. Бончевъ (д. сг): Нѣма нужда отъ това.

Министъръ Д. Върбенковъ: Трима архивари, единъ инженеръ-бетоностроителъ и цѣлиятъ технически персоналъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Не е така. Ако влѣзатъ въ бюджета, нѣма да получаватъ пенсия.

Министъръ Д. Върбенковъ: Въ замѣна на това пѣкъ, тѣхнитъ надници сж по-големъ. Това е по закона за постройка на сѣдебни сгради.

Моля да се гласува параграфътъ така, като се прочете.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Има и платни. Отъ тѣхъ съмъ чулъ. Въ тукашнитъ сѣдилища имаше назначени нѣколко надничари, които не работятъ за фонда, а отиватъ да работятъ въ сѣдилищата. Имаше даже въ окръжния сѣдъ, но председателятъ на окръжния сѣдъ ги изпѣдилъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Такова нѣщо нѣма.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 79 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 80 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 80 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 81 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 81 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 82 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 10.000 л. на 3.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 82 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 83 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 83 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 84 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 84 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 85 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 100.000 л. на 107.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ § 85 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете § 86 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които приемат § 86 така, както се докладва, моля, да вдигнат рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Забележката остана същата.

Х. Мирски (д): Забележката, мисля, трѣбва да се махне, за да бждемъ въ съгласие съ § 78, или, най-малкото, да се махнатъ думитѣ „при покупка“.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Втората забележка не мина въ комисията.

Х. Мирски (д): Въ съгласие съ онова, което приехме въ § 78, понеже параграфътъ се ограничи и нѣма да се купуватъ нови здания, а само ще се строи, трѣбва да се махнатъ думитѣ „и покупка“.

Министъръ Д. Върбеновъ: Съгласенъ съмъ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Значи, въ забележката думитѣ „и покупка“ се заличаватъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които приемат да се заличатъ въ забележката думитѣ „и покупка“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Бюджетътъ на Министерството на правосъдието е гласуванъ.

Моля г. г. народнитѣ представители да се съгласятъ да има заседание и утре въ 10 ч. сутринта.

Ц. Бръшляновъ (д. ст): Нѣма кворумъ.

Отъ мнозинството: Има кворумъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които сж съгласни да има утре заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ за утре следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за измѣнение на чл. чл. 3, 210 и 280 отъ закона за митницитѣ и чл. 9 отъ закона за митнишката тарифа на вноснитѣ стоки и пр.

2. Второ четене законопроекта за бюджета на държавата за 1932/1933 финансова година — бюджетопроектитѣ на Министерството на външнитѣ работи, Българската православно църква, Върховната смѣтна палата и окръжнитѣ смѣтни палати. Дирекция на въздухоплаването. Морска и рѣчна служба, Министерството на вътрешнитѣ работи, Министерството на общитѣ сгради, Главната дирекция на трудовата повинностъ, Министерството на войната, Министерството на финанситѣ, Министерството на просвѣтата, Министерството на земледѣлието.

3. Второ четене законопроекта за измѣнение т. т. 11 и 13 на чл. 88 и 67 отъ законитѣ за градскитѣ и селскитѣ общини.

4. Докладъ на прошектарната комисия и

5. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. и 35 м.)

Председателъ: А. МАЛИНОВЪ

Подпредседателъ: Н. ШОПОВЪ

Секретаръ: В. МАРИНОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ